Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Кафедра менеджменту та адміністрування

УДК 005.93

Марич Віталій Володимирович
(прізвище, ім'я по батькові)

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Управління виробничими підприємствами на засадах сталого розвитку

(назва роботи)

Менеджмент та адміністрування

(назва освітньої програми)

073 «Менеджмент»

(шифр і назва спеціальності)

Здобувач освітнього ступеня Марич В.В.
(підпис, ініціали та прізвище здобувача)
Науковий керівник Кінаш І.П., проф., доктор економічних наук
(підпис, прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання керівника)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ……І.П.Кінаш
(посада) (підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Рецензент професор І.Б. Запухляк
(посада) (підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Робота містить результати власних досліджень, використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело:

Івано-Франківськ – 2024

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Інститут Економіки та менеджменту
Кафедра Менеджменту та адміністрування
Спеціальність 073 Менеджмент

Затверджую

Завідувач кафедри _____КІНАШ Ірина

“___”_____2024 р.

ЗАВДАННЯ
НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

Студенту *Маричу Віталію Володимировичу*

Тема роботи: «Управління виробничими підприємствами на засадах сталого розвитку»

Керівник роботи Кінаш І.П., проф., доктор економічних наук
(прізвище, ім’я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання керівника)
затверджена наказом закладу вищої освіти від 26.11.2024 р. № 790/7

2. Строк подання студентом роботи 16 грудня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: матеріали ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО».

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань , що їх належить розробити) Розділ 1. Теоретичні аспекти управління виробничими підприємствами на засадах сталого розвитку

Розділ 2. Діагностика виробничого підприємства ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО», та чинників, що визначають необхідність удосконалення управління на засадах сталого розвитку

Розділ 3. Напрями та шляхи удосконалення управління діяльністю підприємств на засадах сталого розвитку

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов’язкових креслень)

Рисунок 1.1 - Моделі економічного розвитку

Рисунок 1.2.- Історичні етапи становлення підходів до розвитку виходячи із поняття «сталий розвиток»

Рисунок1.3-Складники управління сталим розвитком виробничого підприємства

Рисунок 1.4-Індикатори оцінки внутрішніх та зовнішніх показників забезпечення стійкості підприємства

Рисунок 2.1 - Кредо компанії

Рисунок 2.2 – Вигляд термозбіжної плівки

Рисунок 2.3 – Вигляд ручка для пет пляшки

Рисунок 2.4- Організаційна структура підприємства,

Рисунок 2.5 – Динаміка чисельності працівників

Рисунок 2. 6– Сфери застосування полімерів

6. Дата видачі завдання: 26.11.2024р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітки
1	Вступ	20.12.24	Виконано
2	Розділ 1. Теоретичні аспекти управління вирбничими підприємствами на засадах сталого розвитку	05.01.24	Виконано
3	Розділ 2. Діагностика виробничого підприємства ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО», та чинників, що визначають необхідність удосконалення управління на засадах сталого розвитку	02.12.24	Виконано
4	Розділ 3. Напрями та шляхи удосконалення управління діяльністю підприємств на засадах сталого розвитку	16.12.24	Виконано
5	Висновки	20.01.24	Виконано

Студент _____Марич В.В.

Особистий підпис Розшифрування підпису

Керівник роботи _____ Кінаш І.П.

Особистий підпис Розшифрування підпис

Зміст

ВСТУП……7
Розділ 1. Теоретичні аспекти управління виробничими підприємствами на засадах сталого розвитку **……..…….. ..**9
1.1. Сталий розвиток: сутність поняття та історичні аспекти розвитку …… 9
1.2 Сутність поняття «управління сталим розвитком підприємства»……..20
1.3 Методичні засади оцінювання діяльності виробничого підприємства на засадах сталості……25
Висновок до розділу 1……..30
Розділ 2.Діагностика виробничого підприємства ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО», та чинників, що визначають необхідність удосконалення управління на засадах сталого розвитку……31
2.1 Загальна характеристика ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО»……31
2.2 Сучасні тенденції розвитку ринку таропакувальний виробів в Україні……38
2.3 Вибір та обґрунтування методу дослідження середовища підприємства та його вплив на управління з позицій досягнення цілей сталого розвитку ……47
Висновок до розділу 2……54
Розділ 3. Напрями та шляхи удосконалення управління діяльністю виробничого підприємства на засадах сталого розвитку……..……55
3.1 Обґрунтування доцільності змін на підприємстві ……....55
3.2 Формування стратегії розвитку ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» на засадах сталості ……...59
3.3. Економічне обґрунтування пропонованих змін для поліпшення управління ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» на засадах сталого розвитку……..64
Висновок до розділу 3……68
ВИСНОВКИ …… 69
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……. 70

РЕФЕРАТ

У магістерській роботі узагальнено теоретико-прикладні аспекти управління виробничим підприємством на засадах сталого розвитку та запропоновано напрями з його удосконалення.

Об'єктом дослідження виступає ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО»

Предметом дослідження виступають управлінські процеси, процедури, що формують ефективну систему управління виробничим підприємством на засадах сталого розвитку.

Метою роботи є дослідження управління виробничими підприємствами на засадах сталого розвитку та формування напрямів удосконалення даного процесу. Відповідно до поставленої мети в магістерській роботі вирішено такі завдання:

- обґрунтовано суть та зміст понять «сталий розвиток», «управління сталим розвитком підприємства» ;
- узагальнити методичні засади оцінювання діяльності виробничого підприємства на засадах сталості;
- дослідити сучасні тенденції розвитку ринку таропакувальний виробів в Україні;
- охарактеризувати досліджуване підприємство»
- дослідити середовище функціонування виробничого підприємства та визначено чинники впливу на управління з позицій реалізації цілей сталого розвитку ;
- запропоновано напрями та заходи з удосконалення управління підприємства на засадах сталого розвитку

У виконанні магістерської роботи було застосовано сучасні загальнонаукові та спеціалізовані методи дослідження. також, використано метод наукового абстрагування, системного підходу, узагальнення, графічний..

Ключові слова: сталий розвиток, принципи, стратегія, соціальний. економічний, екологічний аспект.

ABSTRACT

The master's thesis summarizes the theoretical and applied aspects of managing a manufacturing enterprise on the basis of sustainable development and proposes directions for its improvement.

The object of the study is LLC "ZIKO CORPORATION"

The subject of the study is management processes, procedures that form an effective management system for a manufacturing enterprise on the basis of sustainable development.

The purpose of the work is to study the management of manufacturing enterprises on the basis of sustainable development and proposes directions for improving this process. In accordance with the set goal, the following tasks were solved in the master's thesis:

- substantiate the essence and content of the concepts of "sustainable development", "management of sustainable development of the enterprise";

- summarize the methodological principles of evaluating the activities of a manufacturing enterprise on the basis of sustainability;

- investigate current trends in the development of the packaging market in Ukraine;

- characterize the enterprise under study

- investigate the operating environment of the manufacturing enterprise and determine the factors influencing management from the standpoint of implementing sustainable development goals;

- directions and measures for improving enterprise management on the basis of sustainable development were proposed

In the performance of the master's thesis, modern general scientific and specialized research methods were applied. Also, the method of scientific abstraction, systemic approach, generalization, graphic was used.

Keywords: sustainable development, principles, strategy, social. economic, environmental aspect

ВСТУП

Сучасні виклики глобалізації, зміни в екологічній, соціальній та економічній сферах, а також руйнівні процеси зумовлені війної росії проти України змушують бізнес пристосуватися до нових умов роботи. У цей період ресурси залишаються дедалі обмеженими, а екологічні загрози набирають обертів. Підприємства мають впроваджувати принципи сталого розвитку у свої стратегії життєздатності та конкурентоспроможності. До того ж суспільство та ринки дедалі більше зосереджуються на питаннях соціальної відповідальності, екологічності виробництва та раціонального використання ресурсів, що ставлять перед бізнесом додаткові вимоги.

Науковий внесок у дослідженні проблем забезпечення сталого розвитку виробничих підприємств є предметом багатьох теоретичних та прикладних досліджень. Важливу роль відіграли такі науковці, як Р. Акофф, І. Ансофф, П. Друкер, Г. Клейнер, Ф. Котлер, А. Томпсон, О. Білорус, Ю. Мацейко, О. Ватченко, В.Ільченко, С. Пакулін, А. Пакуліна, І. Васильчук та багато ін.

Метою роботи є дослідження управління виробничими підприємствами на засадах сталого розвитку та визначення основних напрямів удосконалення даного процесу. Відповідно до поставленої мети в магістерській роботі вирішено такі завдання:

- обґрунтовано суть та зміст понять «сталий розвиток», «управління сталим розвитком підприємства» ;
- узагальнити методичні засади оцінювання діяльності виробничого підприємства на засадах сталості;
- дослідити сучасні тенденції розвитку ринку таропакувальний виробів в Україні;
- охарактеризувати досліджуване підприємство»
- дослідити середовище функціонування виробничого підприємства та визначено чинники впливу на управління з позицій реалізації цілей сталого розвитку ;
- запропоновано напрями та заходи з удосконалення управління на

засадах сталого розвитку.

Об'єктом дослідження виступає ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО».

Предметом дослідження виступає діяльність підприємства, яка забезпечує реалізації цілей сталого розвитку.

Методи дослідження. У виконанні процесу магістерської роботи було застосовано сучасні загальнонаукові та спеціалізовані методи дослідження. також, використано метод наукового абстрагування та системного підходу; метод графічного зображення — для візуалізації статистичних даних, схематичний — для представлення результату теоретичних та практичних аспектів роботи; метод узагальнення — під час розробки рекомендацій щодо вдосконалення управління.

Інформаційною основою магістерської роботи є законодавчі та нормативні акти органів державної влади, наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, офіційний сайт компанії та офіційний сайт Державної служби статистики України. .

Наукова новизна одержаних результатів полягає в дослідженні теоретико-методичних та прикладних засад управління виробничого підприємства на засадах сьалого розвитку з метою удосконалення даного процесу.

Розділ 1 Теоретичні аспекти управління виробничими підприємствами на засадах сталого розвитку

1.1 Сталий розвиток: сутність поняття та історичні аспекти розвитку

В сучасному світі питання безпеки та сталого розвитку країни стають ключовими в їх розвитку. Сталість є однією з найважливіших вимог здійснення зростаючої траєкторії розвитку будь-якої соціально-економічної системи. Сучасна наука виділяє кілька основних моделей економічного розвитку (рис. 1.1).

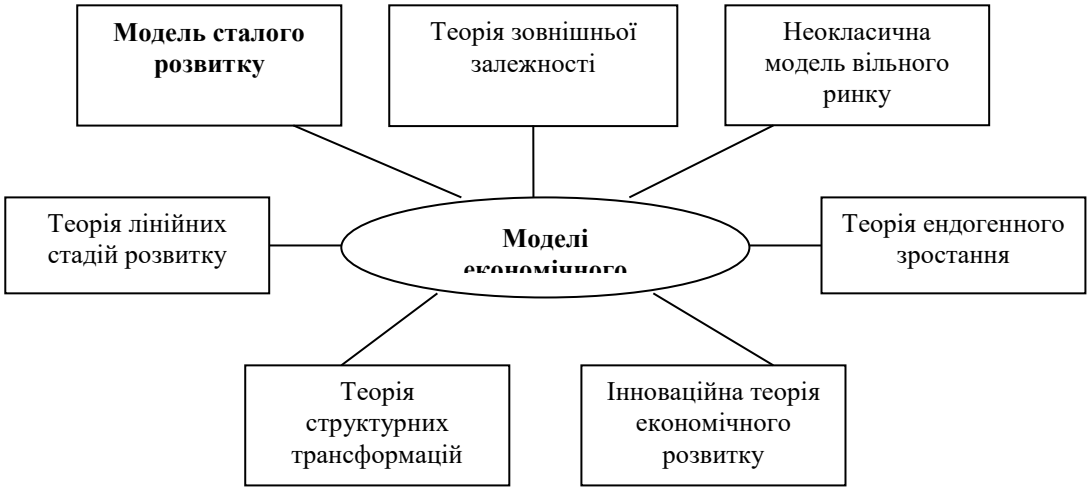

Рисунок 1.1 - Моделі економічного розвитку

Джерело: [1].

Сталий розвиток розглядається як тривалий процес економічного зростання, що базується на чітких умовах та нормативах. У вузькому економічному сенсі це створення суспільних благ для майбутніх поколінь за умов утримання ключових передумов. Така модель розвитку має науково-методологічне значення і є альтернативною традиційною парадигмою економічного зростання. Вона охоплює широкий спектр соціальних проблем, які необхідно вирішувати

За останнє десятиріччя ООН розробила низку концепцій глобального розвитку, спрямованих на подолання кризових явищ. У 1983 році була створена Міжнародна комісія з питань навколишнього середовища та розвитку під керівництвом прем'єр-міністра Норвегії Гру Харлем Брундтланд. У своїй

доповіді «Наше спільне майбутнє» вона представила концепцію сталого розвитку, що задовольняє потреби нинішнього покоління, не ставлячи під загрозу добробуту майбутнім [2]. У доповіді підкреслювалися загрози для розвитку цивілізації через невідповідність між економічним зростанням і можливостями природного середовища.

У 1990 році Міжнародна спілка природи спільно з програмою ООН з навколишнього середовища та Всесвітнім фондом дикої природи розробила стратегію збалансованого життя «Турбота про Землю». У цій стратегії сталий розвиток розглядається «як поліпшення якості життя в межах потенційної місткості екосистем, що забезпечують життєдіяльність» зародження [3].

На конференції в Ріо-де-Жанейро 1992 року ухвалили ключові документи, зокрема «Порядок денний на XXI століття» [4]. Було проголошено нову концепцію розвитку. Світове співтовариство погодилося з необхідністю переходу до сталого розвитку. Здійснення такого переходу передбачає виконання цілого ряду умов. Зокрема, як зазначалося у висновках комісії, потрібними є новий підхід до розвитку і його теоретичне обґрунтування. З точки зору Гру Харлем Брунтланд, сталий розвиток - це модель поступального розвитку суспільства [4].

Ідея сталого розвитку була актуальною ще в класичній економічній теорії. Наприклад, американський науковець Ніколас Джорджеску-Роген поєднував економіку з природними обмеженнями. якого у 1966 р. визнано за обґрунтуванням довкільних проблем принципу рівноваги речовини. Г. Айрес та Л. Кохрсена використовували підхід балансу матеріалів та вхідних і вихідних систем [5].

Концепція ноосфери Володимира Вернадського стала фундаментом сталого розвитку. Ця концепція передбачає досягнення гармонії між людьми і природою, задоволення основних потреб людей, освіту, охорону здоров’я та підвищення якості життя, що, своєю чергою, сприяє прогресу суспільства. Ноосфера - зрілий та завершальний етап переходу до стійкого розвитку, бажаний майбутній стан суспільства, коло забезпечується еколого-допустимий рівень впливу людини на

природу. Повніше задоволення потреб людей у якісному харчуванні, а також освіті, зміцненні здоров’я набуває інвестиційного характеру, оскільки сприяє підвищенню продуктивності праці, а економічне зростання виявляється наслідком соціально розвитку, а не його передумовою [6].

Цілі соціальної системи як рівнозначної складової сталого розвитку створюють певні рамки, умови й передумови для пошуку найдоцільніших і раціональних економічних рішень з метою досягнення суспільного прогресу. При цьому соціальні параметри підвищують добробут людей, забезпечуючи соціальний комфорт проживання. Ігнорування цілей однієї з систем може поставити під загрозу не лише економічне зростання, а й весь подальший розвиток суспільства

Основою соціального розвитку виступає паритетність відносин в тріаді «людина-господарство-природа» [7, с.26]. Збалансований розвиток передбачає процес виживання та відтворення генофонду нації, активізацію ролі кожної окремо взятої людини в суспільстві, забезпечення її прав і свободи, формування умов для відновлення біосфери, гармонізацію розвитку людини в природі [6].

Сталому розвитку властиві три «принципові виміри»: економічне зростання, соціальний прогресс і захист навколишнього середовища. Економічний аспект сталого розвитку пов'язаний з переходом від економіки використання ресурсів, коли переважають короткострокові мотиви до економіки їх системного відтворення. З методологічних позицій - це означає визнання провідної ролі в економічному розвитку довгострокових структурно-технологічних чинників.

Вважається, що розвиток є сталим, якщо він максимізує чисті вигоди економічного розвитку при збереженні природних ресурсів і забезпеченні їх якості в часі, передбачає збільшення не тільки реального доходу на душу населення, але також зростання інших показників добробуту, приводить до позитивних структурних змін в економіці й суспільстві.

Принципами сталого розвитку є: поліпшення якості життя та задоволення основних життєвих потреб як існуючого населення, так і майбутніх поколінь; боротьба з бідністю; раціональне природокористування; збереження екосистем;

захист клімату і озонового шару; усунення всіх форм насильства над людиною і природою; глобальне партнерство; реальні можливості поєднання інтересів за конкретними параметрами та характеристиками життєдіяльності людини й суспільства.

Ідея про необхідність забезпечення сталого розвитку розглядається в літературі, де є різні думки про час та джерела її зародження. Одна группа авторів вважає, що сучасна концепція сталого розвитку тісно перетинається з підходом до розвитку з точки зору «основних потреб», визначених МОП ще в 70-тих роках XX ст. Друга група пов'язує початок застосування терміну «сталий розвиток» з виходом у 1987 р. доповіді Всесвітньої комісії з економічного розвитку «наше спільне майбутнє».

Третя група науковців стверджує, що концепція сталого розвитку формується, виходячи з концепції (або стратегії) людського розвитку, розкриття якої пов'язане з підготовки 1990р. в рамках Програми розвитку ООН «Звіту про людський розвиток».

В центрі сучасних підходів до визначення поняття сталого розвитку поставлені інтереси людської особистості, право людини на здорове та плідне життя [8]. Праці науковців широко розкривають передумови і закономірності переходу суспільства до моделі сталого розвитку, формулюють визначення та концептуальні підходи та роблять висновок, що сталий розвиток враховує соціальну, екологічну та економічну сталість.

Залежно від сфери діяльності науковці – екологи, економісти, соціологи, філософи, фахівці з теорії систем, управлінці – роблять акцент на тих або інших аспектах. Значний вклад в постановку проблематики сталого розвитку внесений вітчизняними дослідниками Б. Буркинським, І.Бистряковим, Т. Галушкіною, З.Герасимчук, С. Дорогунцовим, М.Долішнім, М.Згуровським, В.Куценко, А. Томпсон, О. Білорус, Ю. Мацейко, О. Ватченко, В.Ільченко, С. Пакулін, А.Пакуліна, І. Васильчук та багатьма іншими.

Наведені в таблиці 1.1 визначення відображають окремі складові сталого розвитку, не розкриваючи повністю його змісту. Зазначені визначення тісно

взаємопов’язані і кожне з них доповнює інше.

Таблиця 1.1 - Типологія поняття « сталий розвиток»

Р. Салоу [9]	забезпечення справедливого розподілу ресурсів серед окремих поколінь людей
О.Шубравська [10]	Гармонічний, збалансований, безконфліктний прогрес країни, коли у процесі неухильного інноваційнно –інвестиційного економічного її розвитку одночасно позитивно вирішується весь комплекс питань щодо збереження довкілля, ліквідації бідності та дискримінації людини.
О. Котикова [11]	Розвиток із врахуванням соціальної, екологічної та економічної складових
Л.Мельник [12]	здатність утримувати рівновагу (не подати, не руйнувати)
Б.Данилишин [14]	Це такі відносини в суспільному виробництві, завдяки яким досягаються оптимальні пропорції нормалізації якісного стану середовища, економічного зростання і зростання духовних і матеріальних потреб людей
В.Торкатюк , Н. Бібік [14]	Це розвиток без виходу ресурсопотоку за межі регенативних і поглинаючих можливостей навколишнього середовища. Його метою є достатнє, а не максимальне багатство на душу населення
Л.Руденко [15]	сталість – це стан системи, за якого кількісні характеристики її елементів, а також їхні властивості та відносини залишаються незмінними в разі перетворення системи, що викликано змінами в середовищі її функціонування
О. Білорус, Ю. Мацейко [16]	процес налагодження ефективної взаємодії між різними соціальними інституціями заради гармонійного розвитку суспільства як соціальної системи
Є. Хлобистов [17]	методологічний орієнтир, що має узгоджуватися з національною ситуацією, особливостями національного економічного зростання
О. Ватченко, В.Ільченко [18]	Це керований процес збалансованого розвитку соціально -економічних і екологічних складових, спрямованих на використання та відтворення природного середовища й досягнення відповідної якості життя людини як у теперішньому, так і майбутньому часчі
З. Герасимчук [19]	процес збалансованого економічного і соціального розвитку за умов дотримання екологічних критеріїв, відтворення природного середовища з врахуванням вимог нинішнього і майбутніх поколінь»
С. Пакулін , А. Пакуліна [20]	концепція управління підприємством, яка в умовах складності та багатофакторності зовнішнього середовища, обмеженості природних ресурсів, зростання ролі людського потенціалу передбачає вплив на нарощування економічного потенціалу підприємства та рівень соціального розвитку з одночасним забезпеченням природозберігальних технологій

Узагальненими аспектами поняття «сталий розвиток» є :

- справедливість щодо поколінь;
- збалансованість розвитку з урахуванням економічних, соціальних і

екологічних аспектів;

- довготривалість суспільного розвитку;
- процес потрійної суспільної інтеграції.

Розкривають і доповнюють зміст поняття «сталий розвиток» такі його визначення:

- благодатна спіраль процессу, за якого людський розвиок і економічне зростання взаємно сприяють один одному;

- гармонізація розвитку людства і навколишнього середовища;

- цілеспрямована самоорганізація суспільства;

- управління капіталом в інтересах збереження і примноження людських можливостей.

Таким чином, основною ідеєю сталого розвитку стає пошук оптимального співвідношення соціально-економічного розвитку й такого використання ресурсів, яке підтримувало б екологічну безпеку, не створювало загрозу для ресурсних можливостей наступних поколінь, гарантувало необхідну якість життя й добробуту населення.

В червні 2001 року на саміті лідерів країн-членів ЄС у Гетеборзі були обговорені пропозиції Європейської Комісії щодо переходу до сталого розвитку Європейського Союзу та прийнята спільна "Стратегія сталого розвитку ЄС". Стратегія окреслила заходи, які мають здійснити як установи ЄС, так і країни-члени. Зокрема, показовим є той факт, що національні стратегії сталого розвитку країн ЄС вимагають глибокого залучення приватного бізнесу, а також практичної інтеграції принципів сталого розвитку в секторальну політику.

У 2002 р. на черговому всесвітньому саміті зі сталого розвитку відбулося підбиття підсумків виконання завдань, проголошених на Конференції ООН З питань навколишнього середовища та розвитку. Спільність і взаємозв’язок усіх в світі щодо забезпечення сприятливих умов життєдіяльності не тільки для нинішнього, але й для прийдешніх поколінь на засадах партнерства було визначено представниками різних країн. На саміті прозвучали пропозиції щодо модернізації Концепції сталого розвитку та механізмів її реалізації у виступах

представників Франції, Японії, Бельгії і інших країн. [16].

У той же час для реалізації Концепції сталого розвитку потрібна більш сучасна модель співробітництва країн, повинна полягати не в опікунстві, а в партнерстві і взаємоповазі [21].

Необхідністю переходу України до сталого розвитку відносять: офіційне приєднання України до ракового документа ООН «Порядок денний на XXI століття», підписання Україною ряду міжнародних договорів, які зобов'язують уряд вести країну в напрямку сталого розвитку. Україна булла одним із ініціаторів всесвітніх зустрічей в Ріо та Йонаннесбурзі з питань сталого розвитку та активним учасником обговорення питань на них. Основні рішення та заходи уряду України були відображені в таких документах:

- Концепція сталого розвитку населених пунктів (затверджена Постановою ВР України від 24 грудня 1999 р. №1359-XIY);

- Комплексна програма забезпечення реалізації Стратегії подолання бідності (затверджена Постановою КМ України від 21 грудня 2000 р. №1712);

- Програма профілактики ВІЛ-Інфекції /Сніду в Україні на 2001-2003 рр.(затверджена Постановою КМ України від 11 липня 2001 р. №790);

- Державна програма зайнятості населення на 2001-2004 рр. (введена в дію Законом України від 07.03.2002 р. №3076-III);

- Державна програма забезпечення молоді житлом на 2002-2012 рр. (затверджена Постановою КМ України від 29 липня 2002р. №1089) та ін.

Після проведення Всесвітнього саміту в Йоганнесбурзі з'явився новий український план виконання рішень цієї зустрічі, який в концентрованому вигляді відображено у Комплексній програмі реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміту зі сталого розвитку, на 2003-2015роки затвердженій постановою КМУ № 634 від 26.04.2003р.

Йоганнесбурзькі рішення також отримали розвиток в Стратегії економічного та соціального розвитку України на 2004-2015 рр., в «Порядку денному на 21 століття» для України та Концепції сталого розвитку України.

Стратегія реалізується у три етапи: короткостроковий (підготовчий) - до

2007 р., середньостроковий (стабілізаційний) - до 2015 - 2025 років та довгостроковий - на подальшу перспективу. Метою першого етапу є створення стартових умов для ефективної реалізації завдань визначених Стратегією. В Україні повинна здійснитися структурна перебудова економіки інноваційного напрямку, забезпечитися економія як сировинних, так і несировинних ресурсів, повинні впроваджуватися заходи зі зниження енергоємності та матеріалоємності виробництва. Цей етап передбачав відродження та перебудову промисловості, формування раціонального промислового комплексу. Впродовж цього періоду передбачалося досягнення стійкої стабілізації та економічного зростання на основі випереджального розвитку наукоємних галузей, стимулювання виробництва, орієнтованих на внутрішній ринок споживчих товарів, тощо.

Метою другого етапу є стабілізація структурних змін в економіці та соціальній сфері, створення основних засад соціально спрямованої ринкової економіки, подолання масової бідності, вихід на економічні показники середньорозвинутих країн. Здійснюватимуться масштабні екологічні реформи і реструктуризація виробництва,набудуть випереджального розвитку традиційні галузі сфери послуг в економіці країни. Стратегічна мета другого періоду - формування єдиної промислової системи країни як органічної частини європейського простору, що використовує всі переваги своєї ресурсної бази,високорозвиненого інтелектуального потенціалу нації. Цей період визначається як інвестиційно-інноваційний і характеризується переходом на капіталоємний шлях розвитку зі значними обсягами капіталовкладень у реконструкцію всіх галузей промисловості.

На третьому етапі сталий розвиток повинен стати домінуючим принципом державної політики. Він передбачає забезпечення сталого розвитку виробництва нових Повинен завершитися перехід до постіндустріального суспільства на засадах інформатизації та інтелектуалізації, макроекономічні показники країни повинні стати характерними для розвинених країн світу.

В Плані дій Україна-ЄС, ухваленому Комісією ЄС, сталий розвиток зазначається як важлива довгострокова мета. Сприяння сталому розвитку

винесено в окремий пункт Плану, в якому зазначається необхідність: формування адміністративної структури та процедур для забезпечення стратегічного планування сталого розвитку в Україні за участі усіх зацікавлених сторін; розробки, прийняття та впровадження національної стратегії сталого розвитку; інтеграції відповідних принципів в секторальну політику в Україні.

Основними цілями сталого розвитку для України визначено:

-*економічний розвиток*-формування соціально та екологічно орієнтованої інвестиційно-інноваційної ринкової економіки, забезпечення якості життя, раціонального споживання матеріальних ресурсів;

- *охорона навколишнього природного середовища* – створення громадянам умов в якісному середовищі з чистим повітрям,землею, водою, захист та відновлення біорізноманіття;

- *добробут* – запровадження єдиних соціальних стандартів на основі науково обґрунтованих нормативів бюджетної забезпеченості одного жителя з урахуванням регіональних особливостей;

- *справедливість* - встановлення гарантій рівності громадян перед законом, забезпечення рівних можливостей для досягнення матеріального, екологічного і соціального благополуччя;

- *стале використання природних ресурсів* – створення системи гарантій раціонального використання природних ресурсів на основі дотримання національних інтересів країни та їх збереження для майбутніх поколінь;

- *стабілізація чисельності населення* – припинення процесів деполяризації, формування державної політики з метою збільшення тривалості життя і стабілізації чисельності населення, надання всебічної підтримки молодим сім ям, охорона материнства і дитинства;

- *освіта* – забезпечення гарантій доступності освіти для громадян, збереження інтелектуального потенціалу країни;

- *міжнародне співробітництво* – активна співпраця з усіма країнами і міжнародними організаціями з метою збереження природних екосистем, раціонального використання ресурсів, гарантування безпечного і сприятливого

майбутнього.

Досягнення цих цілей відповідає культурним і світоглядним цінностям українського народу.

Як зазначають Буркинський Б.В., Степанов В.Н., Харічков С.К., реалізація концепції сталого розвитку базується на реальних соціально-економічних, географічних, екологічних та геополітичних передумов кожної держави [18].

Саме реалізація національної моделі сталого розвитку з врахуванням можливостей та інтересів відповідної країни, яка б виходила з глобальних закономірностей, є найбільш прийнятною. Реалізація ж раціональної моделі можлива лише при ефективному її запровадженні. Якщо така ефективність буде забезпечена, то ці ідеї, породжені розвитком людства, і сприятимуть сталому розвитку.

Сталий розвиток як інтеграція економічних, соціальних та екологічних цілей в діяльності людей є великим політичним викликом сучасності. Активна відповідь на цей виклик в Україні, дозволить, з одного боку, впроваджувати нову модель еко-соціальної ринкової економіки як сучасну "стратегію розвитку", що спрямована на всебічне покращення якості людського життя. А з іншого боку, вона служитиме надійною основою для євроінтеграційного процесу та вступу України до ЄС

У 2015 році Генеральною асамблеєю ООН було прийнято документ «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року» [22]. Він включає 17 глобальних Цілей сталого розвитку.

У сучасних національних документах Цілям сталого розвитку, заявлених ООН, приділена значна увага. Зокрема, у 2019 році Президент України своїм указом підтримав досягнення Цілей сталого розвитку та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладених у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна». Крім того, встановлено про необхідність досягнення Цілей сталого розвитку в процесі формування та реалізації державної політики України [23]. Історичний шлях переходу України до моделі сталого розвитку демонструє рисунок1.2.

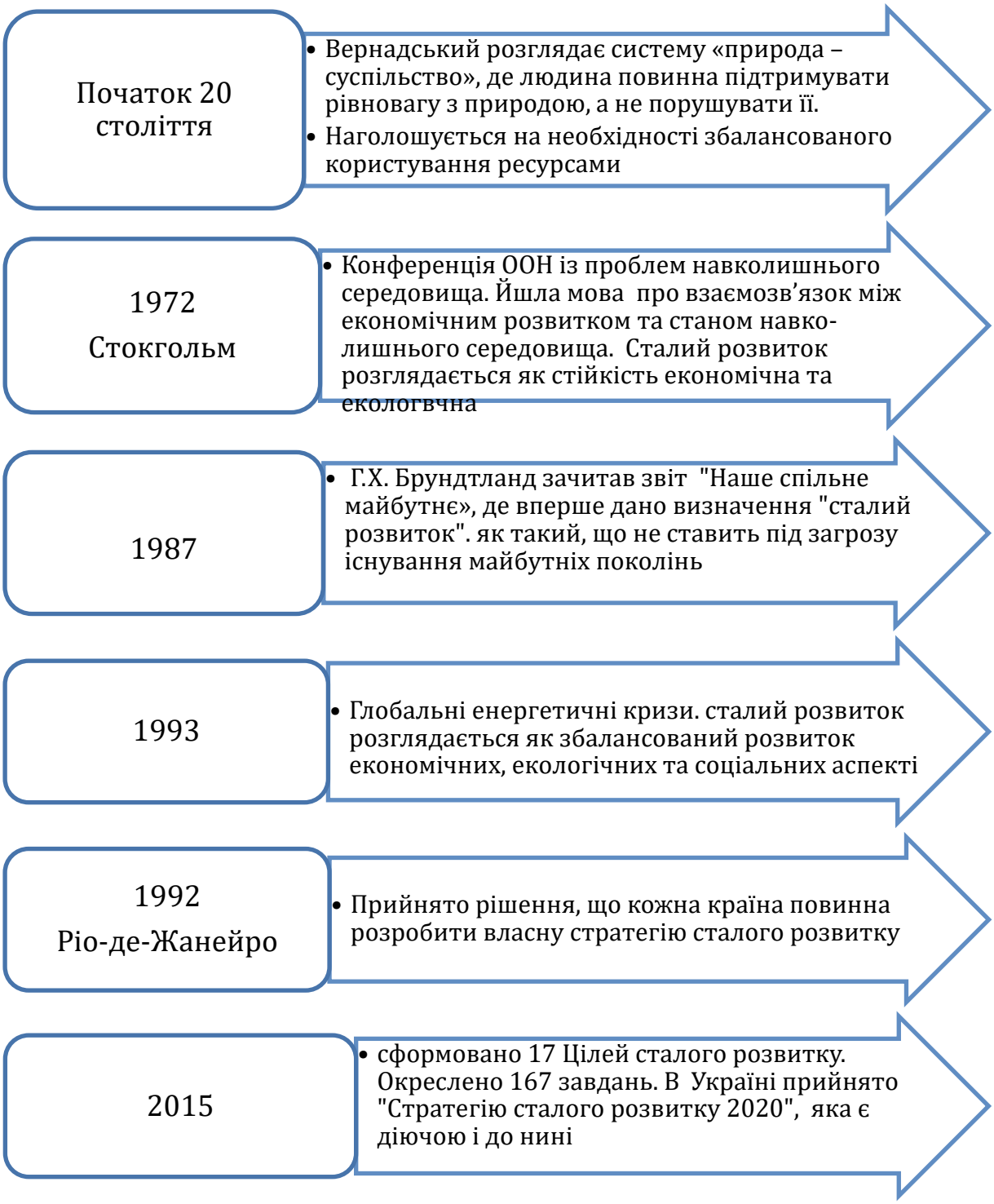

Рисунок 1.2 - Історичні етапи становлення підходів до розвитку виходячи із поняття «сталий розвиток»

Джерело: складено автором

Отож 21 століття стало тим періодом, коли всі соціально-економічні системи мали б розвиватися на засадах сталого розвитку.

1.2 Сутність поняття «управління сталим розвитком підприємства»

Для досягнення сталого розвитку держави є важливим скоординована діяльність органів державної та місцевої влади з бізнесом. Результатом їх роботи слугує діяльність підприємств (організацій) в конкретному місці. З огляду літературних джерел, що висвітлено в пит. 1.1 поняття «сталий розвиток» застосовується у багатьох галузях науки. З часом воно видозмінилося і відображає сучасний підхід науковців та практиків. У нашому дослідженні нам слід з'ясувати такі поняття, як: «сталий розвиток підприємства» та «управління сталим розвитком підприємства».

Згідно з термінологією Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО) сталий розвиток промисловості характеризується конкурентоспроможною економікою, продуктивною зайнятістю та здоровим навколишнім середовищем [24]. Компонентами економічної сутності поняття «сталого розвитку підприємства» є [25]:

– забезпечення стійких темпів економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності продукції та продуктивної зайнятості;

– адаптація до умов конкуренції та потреб споживачів, що постійно змінюються, знаходження оптимального стану, що відповідає даним умовам;

– здійснення структурних зрушень у промисловості, націлених на скорочення частки ірраціональних з екологічного погляду виробництв, збільшення частки високотехнологічних, наукомістких виробництв із мінімальним навантаженням на навколишнє середовище;

– дотримання принципів ресурсозбереження: підвищення темпів зростання промислового виробництва над темпами зростання споживання природних ресурсів;

– забезпечення збалансованого розвитку всіх структурних елементів промислового комплексу (інновації, інвестиції, кадри, фінанси і т. д.)

- досягнення збалансованості інтересів промислових підприємств, органів місцевого самоврядування, органів державної влади, населення, фінансових структур і т. д.

Мельник Л. у своїй монографії робить акцент на тому, що будь-яка соціально-економічна система для забезпечення свого розвитку в довгостроковому періоді потребує виконання таких умов, як організація системи в просторі, організація в часі, забезпечення рівноваги всієї системи та її окремих елементів, спрямованість розвитку, наявність рушійної сили [12, с. 462].

Сталий розвиток підприємства – це процес постійних якісних змін, спрямованих на підвищення ефективності та результативності його діяльності, шляхом формування й реалізації стратегії розвитку, досягнення стратегічних цілей на засадах гармонізації та збалансування його підсистем, а також збереження довкілля. При цьому необхідно враховувати як кількісні, структурні та якісні зміни, так і обмеження, що накладаються зовнішнім середовищем та потенціалом підприємством. [26].

На думку. Сизоненко О.А. під час трактування цього поняття «сталий розвиток підприємства» необхідно наголошувати на екологічних та соціальних наслідках виробничої діяльності, оскільки вона призводить не лише до антропогенного забруднення, а й у перспективі гальмує економічний розвиток самого підприємства [27].

Степаненко Т. О. вважає, що сталий розвиток підприємства є ключовою концепцією управління в умовах сучасної складності та динамічних змін зовнішнього середовища. Вона враховує обмеженість природних ресурсів, зростання ролі людського капіталу та важливість використання технологій, які зберігатимуть природу. Основними ознаками сталого розвитку підприємства, на його думку, є: рівноважність, адаптивність, збалансованість, стабільність, конкурентоспроможність та екологічність [28].

Саме ці ознаки сприятимуть підприємству зберігати стійкість та забезпечувати ефективність у перспективі, забезпечуючи економічне зростання, соціальні позитивні зміни та збереження навколишнього середовища.

Узагальнимо поняття «сталий розвиток підприємства», які зустрічали у наукових публікаціях. (табл.1.2).

Таблиця1.2 – Визначення науковцями поняття «сталий розвиток підприємства»

Автор	Тлумачення терміну
Е.Н. Кучерова	Рівноважна збалансована поступальна зміна всіх показників стійкості підприємства, здатного протистояти ентропійним тенденціям, зберігаючи при цьому цілісність і основні властивості.
А.Е. Михайлова	Таке функціонування підприємства, за якого вплив чинників завідомо сприяє збереженню цілісності та автономії за досягнення стратегічних цілей.
М. Томпсон	Створення економічного доходу через інноваційні рішення, які сприяють соціальному добробуту та захисту навколишнього середовища.
П.Д. Камінський	Збалансований, безперервний, високоефективний і регульований економічний розвиток, що забезпечує стабільне збільшення доходів організації на основі спеціально розроблених механізмів в економічній, технічній і соціальній сферах
А.Є. Глинська	Розвиток, що означає прийняття такої стратегії та діяльності, які б повністю задовольняли потреби суспільства у певних видах продукції чи послуг вже сьогодні та водночас підтримували та сприяти формуванню людського капіталу і раціональному використанню природних ресурсів, які знадобляться у майбутньому.
А.В. Чорних	Розвиток зумовлений впливом чинників внутрішнього і зовнішнього середовища та такий, що характеризується збільшенням потенціалу підприємства, попиту на продукцію, масштабу діяльності, можливістю забезпечити безперервний процес виробництва та зберігати платоспроможність протягом тривалого періоду часу процесу змін, які трапляються у функціонуванні підприємства.

Джерело [29, с.38].

Таким чином, поняття «сталий розвиток підприємства» як економічну категорію можна розглядати з погляду позитивної динаміки результатів діяльності виробничого підприємства.

З урахуванням стратегічної спрямованості реалізації сталого розвитку завданнями сучасних промислових підприємств є [28, с.37]:

– підвищення якості та конкурентоспроможності продукції;

– збільшення частки на внутрішньому та зовнішньому ринках;

– вдосконалення технології виробництва, переоснащення технічної бази виробництва;

– впровадження інновацій;

– дотримання правових норм та екологічних вимог;

– впровадження систем навчання та оцінювання персоналу;

– створення відповідних умов праці.

Проблема сталого розвитку українських підприємств є актуальною в умовах сьогодення, оскільки сприяє налагодженню процесу управління з урахуванням аспектів забезпечення сталості як самого підприємства, так і територіальної громади. Це вимагає належного стратегічного планування. «Стратегії стають більш схожими і конкурентна боротьба перетворюється у змагання ідентичних способів, у якій жоден не в змозі виграти» [30].

Управління є ключовим процесом у системі створення цінності підприємства. Матеріальні та нематеріальні активи активізуються за допомогою роботи менеджерів, які забезпечують основні управлінські функції. Менеджери інтегрують види ресурсів, створюючи єдину систему, що дозволяє підприємству виконувати різні такі процеси:

— розробка нової продукції,
— дослідження ринку,
— забезпечення
— виробництво продукції,
— її збут і післяпродажне обслуговування.

Ці процеси свідчать про те, що управління є діяльністю, яка активізує механізм створення цінності продукції в ланцюзі її створення. Ефективне управління дозволяє підприємству працювати краще за конкурентів, тим самим підвищуючи його конкурентоспроможність.

Під впливом управління активність підприємства трансформується в конкурентні переваги. Таким чином, управління має більш високі переваги в порівнянні з іншими матеріальними та нематеріальними активами. Оскільки в управлінні певну роль персоналу підприємства, зокрема компетентність менеджерів, можна зробити висновок, що управління процесом, оскільки:

По-перше, управління є двигуном у забезпеченні ланцюга отримання цінності.

По-друге, жоден вид діяльності з ланцюга цінності не може відбуватися без управління.

Саме ці два положення дають змогу стверджувати, що управління у ланцюгу отримання цінності за рангом стоїть вище за інші види діяльності.

Цей теоретичний висновок підтверджується дослідженням [31].

Автор стверджує, що у «складних умовах… успішно діючі компанії відрізняє не лише задовільне виконання операційних бізнес-процесів, а й знання, навички та вміння, пов'язані з аналізом зовнішнього середовища, виявленням тенденцій ринку, прогнозуванням і прийняттям рішень, тобто відповідними управлінськими компетенціями».

Управління слід розглядати безпосередньо з процесом прийняття управлінського рішення. Адже під технологією управління розуміємо безперервний процес підтримки сталого режиму функціонування системи шляхом прийняття й реалізації господарських рішень. Для прийняття рішень потрібно здійснити певні процедури, які направлені на реалізації певних складових сталого розвитку підприємства (рис.1.3).

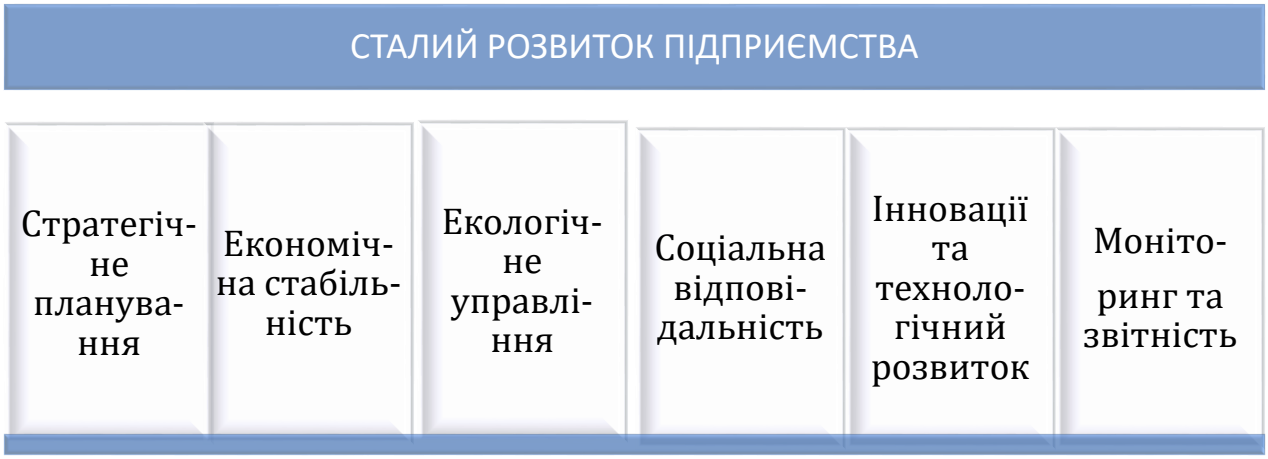

Рисунок 1.3 - Складники управління сталим розвитком виробничого підприємства

Джерело: складено на основі [32].

Складниками управління сталим розвитком виробничого підприємства є:

- стратегічне планування - передбачає розробку довгострокових цілей

підприємства з урахуванням економічних, екологічних та соціальних аспектів.

Інтеграція принципів сталого розвитку в бізнес-стратегію є ключовим елементом, що сприяє комплексному розвитку підприємства. Основними складниками такого підходу є

- економічна стабільність - забезпечує ефективне використання ресурсів та нарощування прибутковості, водночас акцентуючи на раціональному використанні фінансів та мінімізації ризиків:

- екологічне управління - Екологічне управління передбачає впровадження екологічних стандартів і технологій, які знижують негативний вплив на довкілля, збереження ресурсів та впровадження екологічних інновацій;

- соціальна відповідальність – вимагає забезпечення гідних умов праці, розвитку людського капіталу, підтримки місцевих громад і сприяння соціальному прогресу через корпоративну соціальну відповідальність;

- інновації та технологічний розвиток - є ключовими для впровадження нових рішень, які підвищують ефективність діяльності, зменшують екологічне навантаження та адаптуються до нових викликів;

- моніторинг та звітність - дозволяють вимірювати прогрес у досягненні цілей сталого розвитку через регулярну оцінку економічних, екологічних і соціальних показників, а також публікацію звітів про досягнення цілей.

Ці елементи тісно взаємодіють між собою, формуючи цілісний підхід до розвитку підприємства. Завдяки цьому підприємству не лише досягається економічне зростання, а відповідає й сучасним вимогам сталого розвитку.

1.3 Методичні засади оцінювання дяльності виробничого підприємства на засадах сталості

Сталий розвиток підприємства передбачає побудову системи ефективного управління, що базується на конкретних принципах (рис. 1.4). Визначення принципів сталого розвитку підприємства слугує чинником розуміння категорії «сталий розвиток підприємства», а також є доречним для уточнення цільових орієнтирів розвитку підприємства.

Збалансованість економічного, соціального та екологічного аспектів	• передбачає прагнення підприємства до економічного зростання, мінімізації екологічного впливу та поліпшення соціальних умов без надання переваги лише одному з аспектів
Раціональне використання ресурсів	• передбачає ефективне використання природних, фінансових, людських та матеріальних ресурсів з метою збереження їх для майбутніх поколінь
Довгостроковий підхід до розвитку .	• орієнтує підприємства на стратегічні перспективи та створення довгострокової цінності для своїх стейкхолдерів
Рівність і соціальна справедливість	• абезпечує рівні можливості для всіх співробітників і підтримку соціальної справедливості як всередині компанії, так і в суспільстві в цілому
Інноваційність та адаптивність	• передбачає постійне впровадження інновацій, які підвищують ефективність виробничих процесів і адаптацію до змін у зовнішньому середовищі
Запобігання шкоди навколишньому середовищу	• включає впровадження екологічно безпечних технологій і практик, мінімізацію відходів, викидів і споживання енергії, а такожвикористання відновлюваних ресурсів
Прозорість та підзвітність	• вимагає від підприємства відкритого надання інформації про свою діяльність та її вплив на економіку, суспільство і довкілля, забезпечуючи зворотний зв'язок зі стейкхолдерами
Корпоративна соціальна відповідальність	• передбачає відповідальне ставлення компанії до потреб суспільства, дотримання етичних стандартів і сприяння соціальному розвитку
Залучення стейкхолдерів	• Залучення зацікавлених сторін до процесу прийняття рішень з метою врахування їхніх інтересів і потреб
Ризик менеджмент	• передбачає проактивне управління ризиками, пов'язаними з економічною діяльністю, екологічними та соціальними аспектами.

Рисунок 1.4 — Принципи сталого розвитку підприємства

Реалізація цих принципів дає змогу досягти ефективної взаємодії, збалансованості та гармонізації складових системи сталого розвитку для досягнення цілей розвитку підприємства.

В результаті такої взаємодії складових системи сталого розвитку первинної ланки, тобто підприємства, формується сталий розвиток систем вищого рівня, внаслідок чого: – підприємство задовольняє свої потреби через отримання прибутку, покращення іміджу як виробника екологічно безпечної продукції, оптимізації енергоспоживання, зниження обсягів відходів виробництва, персонал одержує справедливу винагороду за компетентність та професіоналізм, формуються соціальна відповідальність та стратегічні переваги над конкурентами [33, с. 47];

Розглянемо відмінні особливості традиційного управління та управління, спрямованого на сталий розвиток підприємства (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 - Складові традиційного управління та управління, спрямованого на сталий розвиток

Традиційне управління	*Управління, спрямоване на сталий розвиток*
Інновації	Інновації для підтримки сталого розвитку
Управління брендом	Бренд соціального капіталу
Людський капітал	Культура місії
Управління ризиками	Управління ризиками за можливостями
Взаємовідносини з засновниками та інвесторами	Управління ефективністю з урахуванням соціального, екологічного та корпоративного управління

Джерело: [34, с.42].

Критерії оцінки стійкості підприємств є також різними. Степаненко О. теж виділяє внутрішні та зовнішні чинники впливу на сталий розвиток підприємства, але включає інші індикатори (рис. 1.5). Так, серед зовнішніх факторів тут виділено: економічні, ринкові та політичні. До економічних відносить: рівень попиту; стабільність валютної системи; податкове навантаження; наявність та вартість ресурсів; трудовий потенціал населення. До ринкових: ємність та динаміка ринку; рівень конкуренції. До політичних- відкритість та легкість доступу до зовнішніх ринків.

Таблиця 1.4 - Складники оцінки сталого розвитку підприємства

Складники оцінки	*Критерії*
економічний	Кодекс поведінки Корпоративне управління Управління ризиками та антикризовий менеджмент Специфічні галузеві критерії
екологічний	Звіти про захист навколишнього середовища Специфічні галузеві критерії
соціальний	Індикатори стану захисту праці та соціального захисту працівників Розвиток людського капіталу Звіти про соціальну діяльність Здатність залучати та утримувати таланти Специфічні галузеві критерії

Джерело: [34, с.43-44].

До внутрішніх відносить: управлінські, операційні і фінансові. Так, до управлінських належить: наявність ефективної стратегії розвитку; ризик-менеджмент; стратегія управління ресурсами; стратегія управління розвитком персоналу; інформаційні технології. До операційних: рівень технічного та технологічного розвитку; структура витрат. До фінансових - розроблена інвестиційна стратегія.

Як відомо, підприємства за галузево-функціональним видом діяльності поділяються на: виробничі; сільськогосподарські; будівельні; транспортні; торгові;торгово-посередницькі; інноваційно-впроваджувальні; лізингові; банківські; страхові; туристичні тощо. Усіма ними можуть управляти на засадах сталого розвитку.

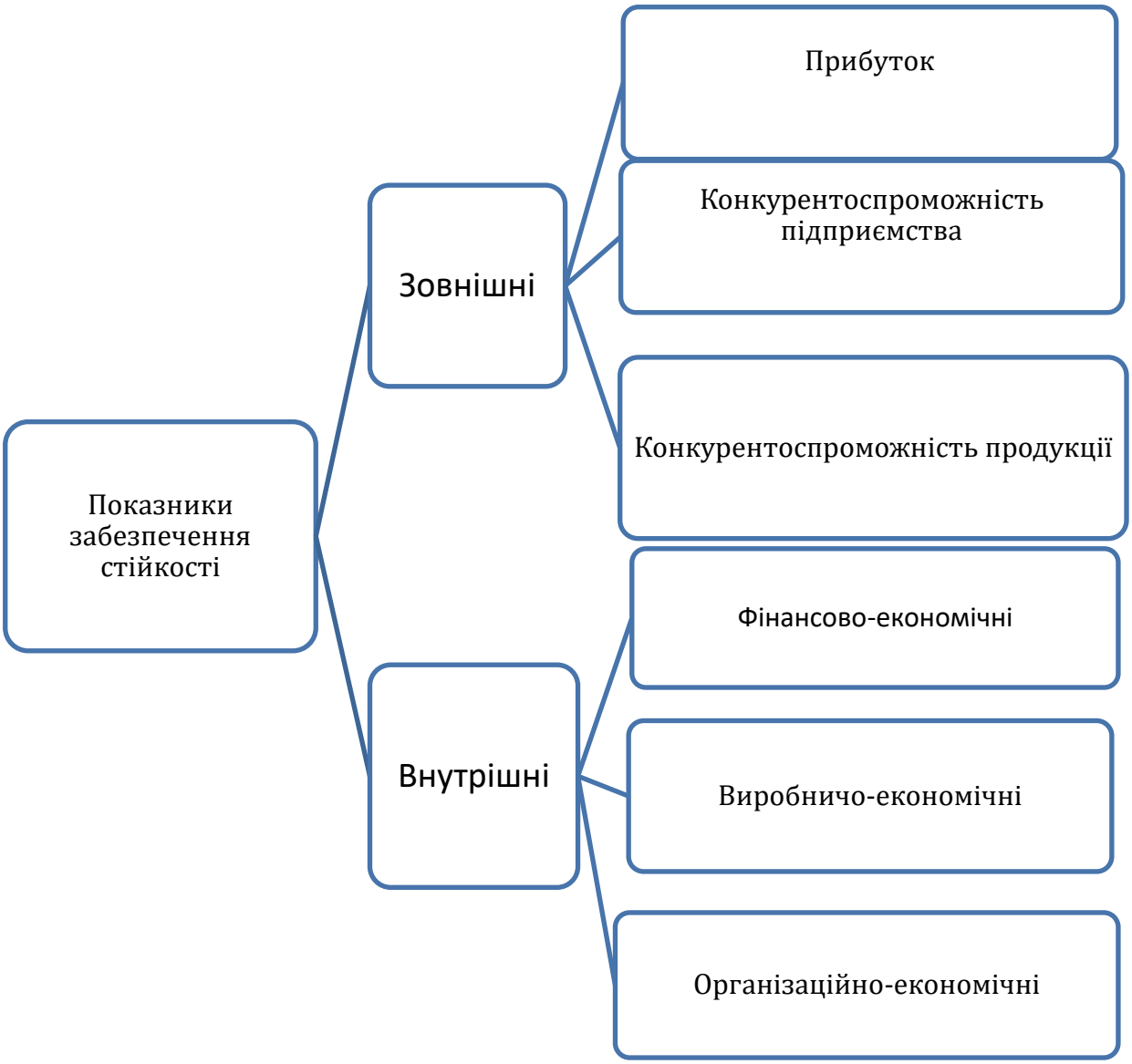

Рисунок 1.5 – Індикатори оцінки внутрішніх та зовнішніх показників забезпечення стійкості підприємства

Джерело: [35, с.288].

Під управлінням виробничим підприємством на засадах сталого розвитку ми будемо розуміти успішний процес його діяльності, результатом якого є сприяння досягненню цілей сталого розвитку суспільства.

Висновки до розділу 1

Розділ присвячено теоретичним аспектам управління підприємствами на засадах сталого розвитку**.**

Досліджено сутність поняття «сталий розвиток» та історичні аспекти його становлення та розвитку. Вважається, що розвиток є сталим, якщо він максимізує чисті вигоди економічного розвитку при збереженні природних ресурсів і забезпеченні їх якості в часі, передбачає добробут громадян.

Встановлено, що ідея про необхідність забезпечення сталого розвитку розглядається в літературі, де є різні думки про час та джерела її зародження. Одна группа авторів вважає, що сучасна концепція сталого розвитку тісно перетинається з підходом до розвитку з точки зору «основних потреб», визначених МОП ще в 70-тих роках XX ст. Друга група пов'язує початок застосування терміну «сталий розвиток» з виходом у 1987 р. доповіді Всесвітньої комісії з економічного розвитку «Наше спільне майбутнє». Третя група науковців стверджує, що концепція сталого розвитку формується, виходячи з концепції (або стратегії) людського розвитку.

Узагальнивши трактування науковців встановлено, що узагальненими аспектами поняття «сталий розвиток» є :справедливість щодо поколінь; збалансованість розвитку з урахуванням економічних, соціальних і екологічних аспектів; довготривалість суспільного розвитку; процес потрійної суспільної інтеграції. Узагальнено історичні етапи становлення підходів до розвитку виходячи із поняття «сталий розвиток».

Дослідженопоняття «управління сталим розвитком підприємства». Основними ознаками сталого даного поняття є: рівноважність, адаптивність, збалансованість, стабільність, конкурентоспроможність та екологічність. Саме ці ознаки сприятимуть підприємству зберігати стійкість та забезпечувати ефективність у перспективі, забезпечуючи економічне зростання, соціальні позитивні зміни та збереження навколишнього середовища.

Під управлінням виробничим підприємством на засадах сталого розвитку ми будемо розуміти успішний процес його діяльності, результатом якого є сприяння досягненню цілей сталого розвитку суспільства.

РОЗДІЛ 2. Діагностика виробничого підприємства ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» та чинників, що визначають необхідність удосконалення управління на засадах сталого розвитку

2.1 Загальна характеристика ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО»

ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» - це підприємство, яке спеціалізується на виробництві полімерної продукції. Адреса компанії м. Івано-Франківськ, вулиця Левинського, 10а

код ЄДРПОУ 30983831

зареєстровано 01.08.2000.

Розмір статутного капіталу юридичної особи складає 9 911 800,00 грн

Види діяльності

Основний:

22.22 Виробництво тари з пластмас

11.07 Виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки

22.21 Виробництво плит, листів, труб і профілів із пластмас

22.29 Виробництво інших виробів із пластмас

Додаткові:

46.38 Оптова торгівля іншими продуктами харчування, у тому числі рибою, ракоподібними та молюсками

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна

35.11 Виробництво електроенергії

35.12 Передача електроенергії

35.13Розподілення електроенергії

35.14Торгівля електроенергією

38.32Відновлення відсортованих відходів

Кредо компанії ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» демонструє рисунок 2.1.

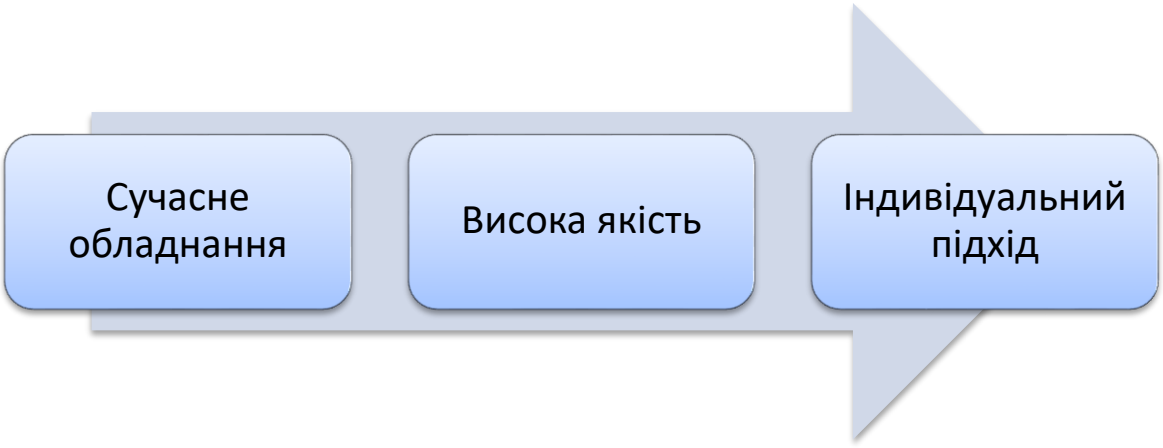

Рисунок 2.1 - Кредо компанії

Охарактеризуємо продукцію ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО». Фірма спеціалізується на таких двох видах продукції.

1 *Термозбіжна та поліетиленова плівка.*

Це плівка, яка під дією температури має властивість скорочуватись та набирати форми продукту, який пакується.

Нині на ринку України застосовують три види термозбіжних плівок: поліетиленова (PE), полівінілхлоридна (PVC), поліолефінова (POF). Кожна з них має різні якісні характеристики, які роблять їх придатними для застосування у визначених сферах. Кожна з цих плівок виробляється шляхом багатошарової ко-екструзії разом з додаванням різних добавок, що надають плівкам специфічні бар'єрні властивості і дають змогу підвищити термін зберігання товарів/продуктів, які пакуються в дані плівки. Термозбіжні плівки можуть бути вироблені у формі полотна, напіврукава, рукава (рис.2.2).

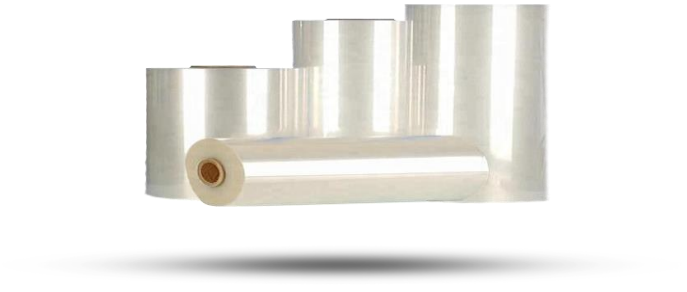

Рисунок 2.2 – Вигляд термозбіжної плівки

Одношарова та трьохшарова термозбіжна плівка

Ширина плівки: до 2000 мм

Товщина плівки: від 30 до 200 мкм (залежно від вимог клієнта)

Температура збігання: від 120 до 250 градусів

Переваги одношарової термозбіжної плівки:

— захист товарів від впливу зовнішніх факторів;

— захист від пошкоджень при транспортуванні;

— стійкість до UV випромінювання;

— захищає від ударів та прямих сонячних променів;

— зменшує матеріальні втрати та відходи пакувального матеріалу;

— захищає продукт до моменту його продажу та доставки до споживача;

— висока міцність на розрив та стійкість до розриву;

— висока прозорість;

— антибактеріальна (якщо наявність такої характеристики необхідно клієнту);

— гнучкість;

— можливість добавляння антистатику (якщо наявність такої характеристики необхідно клієнту);

— можливість візуального контролю товару.

Термозбіжна плівка, яку пропонує досліджуване підприємство здатна скорочуватися під впливом температури, що перевищує температуру розм'якшення полімеру і приймати форму упакованого виробу. Ступінь усадки плівки залежить від температури та часу її впливу на матеріал.

Завдяки використанню підприємством інноваційних зарубіжних складників та сировини виготовлена плівка є тоншою від плівки з традиційної сировини та має кращі властивості.. Використання такої плівки дає можливість зменшити її розхід на 20-30%, що в свою чергу впливає на кінцеву собівартість продукції.

2 Ручка для пет пляшки

Полімерні ручки забезпечують надійне кріплення і зручне перенесення продукції в ПЕТ тарі об'ємом 1-3л із діаметром горловини 28мм. Даний вид продукції виготовляється лише із первинної сировини, що надає хорошу якість і міцність ручки. Форма ручки має покращені геометричні параметри, які забезпечують комфортне перенесення заповненої тари (рис.2.3).

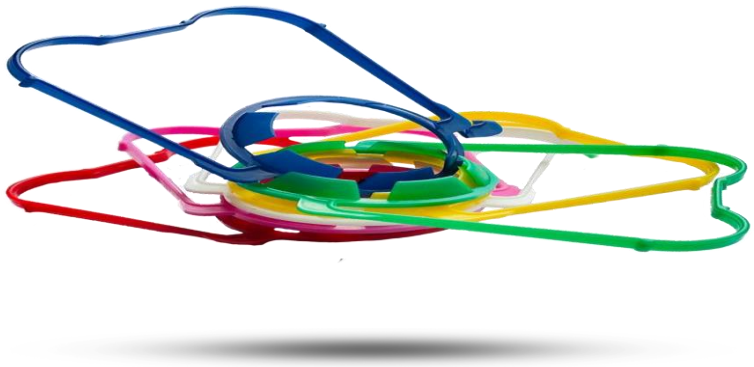

Рисунок 2.3 – Вигляд ручка для пет пляшки

Ручка для ПЕТ пляшки використовується для зручності перенесення пляшки для кінцевого споживача, а також відіграє вагому роль у формуванні іміджу підприємства, яке у пакуванні свого продукту використовує таку ручку.

Як показує практика кінцеві споживачі з більшою активністю купують пляшки з ручками, і на це впливають наступні причини:

– пляшку з ручкою зручно транспортувати;

– пляшки з ручками виділяються із загальної маси пляшок, чи то в магазині, чи то на поличці торгового центру;

– пляшку з ручкою зручно використовувати повторно, наприклад для набирання джерельної води, що є вагомим фактором для частини населення.

В основному ручки для ПЕТ пляшки використовують для пакування: газованих та негазованих безалкогольних напоїв; пива; рідкого мила та інших засобів побутової хімії; олії; тощо.

Виробничі потужності досліджуваного підприємства дозволяють виготовити ручку будь-якого кольору та в будь-якій кількості, яка буде

відповідати стандартам замовника.

Організаційну структуру компанії демонструє рисунок 2.4.

Рисунок 2.4- Організаційна структура підприємства, станом на 01.12.2024 року

Тип організаційної структури відноситься до лінійної. Характеризується він тим, що кожен рівень управління має чіткі повноваження над наступним рівнем. Рішення делегуються зверху від керівника до начальників відділів і спеціалістів. Ланцюг командування дозволяє кожному керівнику відділу контролювати свої відділи. Лінійні керівники, а це - головний бухгалтер, керівники виробничого відділу, господарського, відділу охорони можуть приймати самостійні рішення завдяки своїй єдиній структурі.

Перевагами такої організаційної структури є:

— проста взаємодія;

— права та обов’язки чітко прописані;

— дисципліна та контроль на високому рівні;

— виконавці мають перспективи кар’єрного зростання.

Недоліки

— керівникам структурних підрозділів доводиться працювати з великою кількість задач, що розсіює їх увагу;

— індивідуальні рішення учасників, зокрема помилкові, впливають на роботу всієї компанії;

— немає прямої комунікації між виконавцями та найвищим керівництвом;

— дає можливість утисків з боку вищої ланки керівництва.

Діючий штатний розпис демонструє таблиця 2.1.

Таблиця 2.1- Штатний розпис ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО», станом на 01.12.2024

№ п/п	Назва структурного підрозділу	Назва посади	Код за класифікатором професій	Кількість штатних одиниць
1	Адміністрація	Директор	1210,1	1
2	Фінансовий відділ	Головний бухгалтер	1231	1
3	Відділ охорони	охоронець	5269	3
4	Виробничий відділ	Головний інженер	1223,1	1
		Налагоджувальник термопласта	8232	1
		Підсобний працівник	9322	2
		Оператор екскрудера	8232	3
		Оператор термопласту	8232	2
5	Господарський відділ	Енергетик	3113	1
		Водій	8322	1
		Керівник складського господарства	1226,2	1
	Всього	-	-	17

Динаміка чисельності працівників демонструє рис. 2.5. Нині на підприємстві працює 17 осіб.

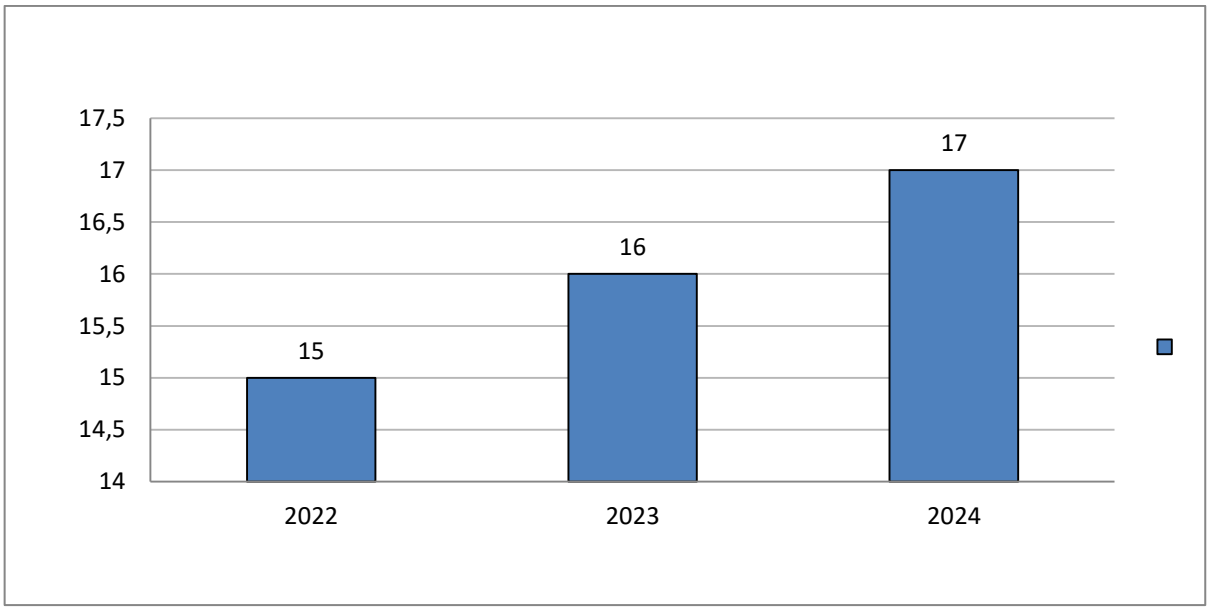

Рисунок 2.5 – Динаміка чисельності працівників

Основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства демонструє таблиця 2.2.

Таблиця 2.2- Основні показники діяльності підприємства

Показники	2022	2023	2024 *9 місяців*
Чистий дохід від реалізації продукції	12261,2	25047,9	19141,3
Інші операційні доходи	54,3	27,7	25,0
Інші доходи	268,8	824,0	205,9
Разом	12584,3	25899,6	19372,2
Собівартість реалізованої продукції	9613,8	20466,1	13516,9
Інші операційні витрати	1445,4	2220,1	2041,0
Інші витрати	1249,7	2382,8	427,8
Разом	12308,9	25069,8	15985,7
Фінансовий результат до оподаткування	275,4	830,6	3386,5
Податок на прибуток	49,6	149,5	-
Чистий прибуток	225,8	681,1	3386,5

Як бачимо, підприємство має хороший фінансовий результат. Спостерігаємо збільшення прибутку у досліджуваному періоді. 2024 рік є найуспішнішим. Чистий прибуток (тільки за 9 місяців 2024року) є майже у 4 рази

більший ніж у 2023 році.

2.2 Сучасні тенденції розвитку ринку таропакувальний виробів в Україні

«Тара» є елементом упаковки і являє собою виріб, призначений для розміщення в ньому продукції. А «упаковкою» називають комплект (або набір) речей, до якого входять тара, пакувальні й допоміжні матеріали, що визначають технологічні та споживчі властивості запакованого продукту.

Залежно від фізико-хімічних, механічних та інших властивостей тара класифікується за такими ознаками. За функціональним призначенням вона буває споживчою і транспортною. У свою чергу споживча тара поділяється на: — первинну — таку, що має безпосередній контакт із продуктом; — вторинну — таку, в яку вкладають первинну упаковку для її захисту, зручності користування, надання повнішої інформації про товар. За кратністю обертання існує поділ на разову і багатократну.

За матеріалами тара поділяється на скляну, металеву, полімерну, картонну, дерев'яну і комбіновану. За конструктивними особливостями тара буває: споживча та транспортна. Крім того, вона може бути складаною, розбірною, відкритою і закритою, гратчастою тощо. За формою тара буває циліндрична, конусна, круглого або овального перетину, чотиригранна, тара складної конфігурації.

За щільністю тара визначається як жорстка, напівжорстка, м'яка. За об'ємом — повна та номінальна і за місткістю — мала, середня, велика. За кольором — прозора, непрозора, біла, пофарбована.

За методом виробництва — видувна, ливарна, штампована, пресована, термоформована, клеєна і т.д. Крім того, існує споживча тара для рідких, твердих, пластичних, сипких, штучних та інших товарів.

Пакувальні матеріали служать для виготовлення тари й упаковки, а також для загортання, щільного укладання й амортизації з метою захисту продукції від ушкодження і втрат. У зв'язку з розвитком синтезу нових пластичних мас

особливого значення набули плівкові матеріали з полімерів. Серед них найбільш прогресивним є поліетилен, в якому вдало поєднується ряд фізико-хімічних властивостей із високими механічними показниками. Полівінілхлоридні плівки в комбінації з іншими матеріалами знаходять широке застосування для пакування товарів. Дуже перспективними є багатошарові плівки з полімерів, алюмінієвої фольги і паперу. Для групових і транспортних упаковок найбільше підходять термоусадочні плівки з поліетилену і сополімеру вініл- та вініліденхлориду. Переваги полімерних плівок визначаються поєднанням таких властивостей, як мала маса, здатність до зварювання, високі фізико-механічні показники, можливість варіювання фізико-хімічних характеристик із метою забезпечення оптимальних для кожного виду препарату або іншого товару умов пакування і зберігання

За останні роки спостерігається інтенсивний розвиток ринку пакувальних матеріалів, пакувальних технологій, а також тари та упаковки. З розвитком техніки і технології отримання пакувальних матеріалів розширюються функції упаковки, змінюється її структура. Упаковка стала легшою та дешевшою. Популярністю користуються термозбіжних та стретч-плівки. Про переваги такої плівки ми зазначили в параграфі 2.1.

ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» це підприємство, яке спеціалізується на виробництві полімерної продукції. Полімерна продукція з кожним роком стає дедалі популярнішою у різноманітних сферах людської діяльності. Це пояснюється тим, що кожен полімер має унікальні особливості, що дає можливість виробляти різні товари з необхідними характеристиками. Це дозволяє стати їм незамінними у будівництві, сільському господарстві, електротехніці, мебельній промисловості, сільському господарстві та багатьох інших галузях (рис 2.6).

Матеріали досліджень свідчать, що найбільше вона використовується у сфері пакування -27%. Це може бути жорстка та м'яка упаковка, різноманітні споживчі товари, труби, лаки, клею, гумотехнічні та пластмасові вироби, посуд, плівки та багато іншого.

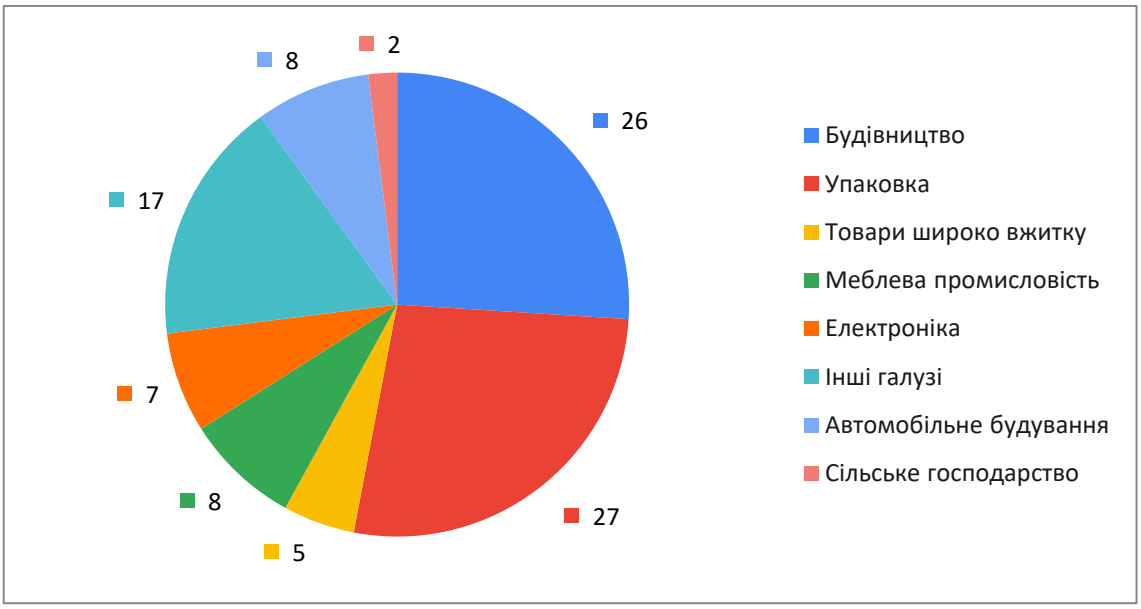

Рисунок 2. 6– Сфери застосування полімерів

Джерело: [36]

Динаміка виробництва гумових та пластмасових виробів та іншої неметалевої продукції в Україні представлено на рис. 2.7.

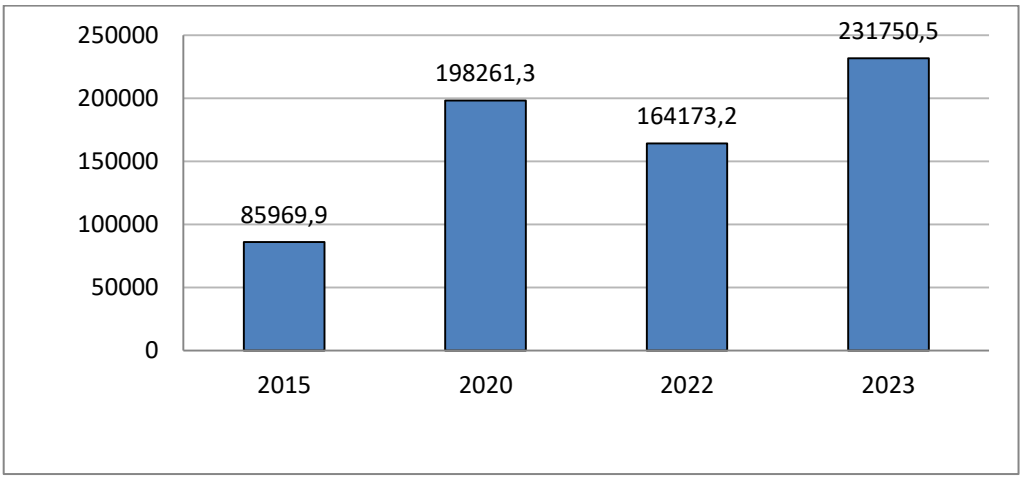

Рисунок 2.7 – Динаміка виробництва гумових та пластмасових виробів та іншої неметалевої продукції в Україні, млн. грн.

Джерело: [37, с.21]

Так, якщо у 2015 року обсяг виробництва сягав 85969,9 млн грн., то у 2020 році збільшився у 2,3 рази і сягав вже 198261,3 млн. грн. У 2022 році спостерігаємо зниження виробництва, проте вже у 2023 році-знову суттєве зростання.

Динаміку індекси промислової продукції у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції в Україні представлено в таблиці 2.3. Таблиця демонструє різнорідні тенденції. Найскладнішим виявився 2022 рік.

Таблиця 2.3 – Індекси промислової продукції у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції

Назва виробу	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Виробництво гумових виробів і пластмасових виробів	111,5	92,1	104,3	102,7	98,4	103,8	58,9	117,2
Виробництво гумових виробів	102,1	79,2	104,3	102,7	98,4	103,8	58,9	117,2
Виробництво пластмасових виробів	113,8	93,5	104,8	102,2	98,7	102,6	59,9	117,5
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	113,6	97,0	98,6	109,4	101,2	113,4	35,2	127,7

Джерело: [37, с.122].

Сучасні напрями розвитку пакування демонструє рисунок 2.8

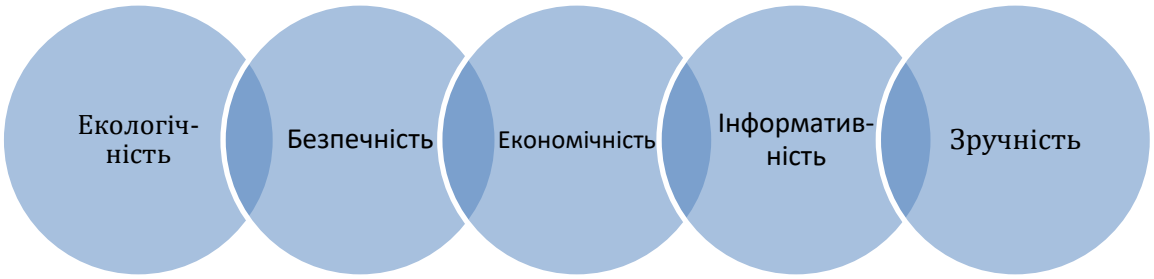

Рисунок 2.8 - Сучасні напрями розвитку пакування

Джерело: [38, с.97].

Важливим критерієм нині є екологічність пакування. Суть критерію полягає в наступному:

— Витрати ресурсів. Важливо оцінити, скільки ресурсів потребує виготовлення пакування та якою мірою його виготовлення шкодить навколишньому середовищу.

- Відновлюваність сировини – можливість повернути природі те, що було в неї взято. Нафту, що є сировиною для пластика, відновити неможливо. А от деревина належить до категорії відновлюваних ресурсів.

— Використання вторинної сировини – більш екологічний підхід, ніж використання нових ресурсів для виготовлення пакування.

— Можливість повторного використання – наприклад, як із скляною тарою у минулому сторіччі. Шопери, що приходять на заміну поліетиленовим пакетам – ще один вдалий приклад повторного використання пакування.

— Безпека пакування для людей та збереження якості продукту, який є всередині.

— Можливість перероблення – екологічним можна вважати лише те пакування, що дасть нове життя іншому товару.

Поки що у світі не існує на 100% екологічного матеріалу, використання якого могло б цілком розв'язати проблему засмічення планети. Проте, деякі види матеріалів все більше наближаються до потрібних критеріїв.

Відомо, що майже всі види упаковки з майже всіх видів пакувальних матеріалів можуть бути перероблені на вторинну сировину для тієї ж самої упаковки або іншої продукції. Тим самим, може бути зменшено забруднення, бо виготовлення скляних пляшок зі склобою, металевих банок з металобрухту, коробок з макулатури або упаковки з полімерних відходів потребує менше матеріальних та енергетичних ресурсів, зменшує шкідливі викиди в повітря Саме пакувальні матеріали та упаковка є яскравою можливістю застосування технологій циркулярної економіки, які самі по собі є «доброзичливими» до екології довкілля [39].

Спостерігаємо такі тенденції в екологічному пакуванні товарів:

1 заміна одноразової тари на багаторазову

2 обирайте продукцію у тарі, яка придатна до подальшого перероблення.

3 замовляючи одяг в інтернет-магазинах вказують у примітках, що покупець бажає зменшити обсяг пакування.

Важливою функцією упакування є її інформативність. Упаковка повинна

містити повну і зрозумілу інформацію про продукт, таку як назва, склад, термін придатності, інструкції з використання та попередження щодо безпеки. Чітка інформація сприяє правильному використанню продукту користувачами. Сучасним трендом є інтеграція цифрових технологій у процес упакування. Компанії вбудовують OR коди, які ведуть на сторінки компанії,де можна одержати додаткову інформацію про фірму, товар, акції тощо.

Ще однією тенденцією є підвищення надійності та безпеки упаковки під час перевезення та зберігання. У цьому питанні на перший план виходять інноваційні технології в області датчиків та маркування, такі як використання QR-кодів та RFID-міток. Ці технології дозволяють відстежувати переміщення товарів та забезпечувати їхню безпеку. Сучасні пристрої дозволяють контролювати температуру та вологість, а також відстежувати місцезнаходження вантажу в режимі реального часу. Це допомагає запобігти пошкодженню продуктів під час транспортування та забезпечити максимальну надійність у використанні.

Для підвищення надійності та безпеки упаковки впроваджуються нові технології. Наприклад, використання спеціальних плівок та покриттів дозволяє забезпечити захист товарів від зовнішніх факторів, таких як вплив вологи, світла та температурних перепадів. Такі матеріали мають здатність запобігати корозії, захищати від вологи та ультрафіолетових променів, а також запобігати доступу кисню до продуктів. Це особливо важливо для продуктів харчування, фармацевтики та інших товарів, які потребують особливого захисту.

Також використовуються технології, що дозволяють уникнути підробки товарів. Однією з нових технологій, які допомагають забезпечити безпеку товарів в упаковці, є мікрочіпування та штрих-коди. Мікрочіпи можуть бути вбудовані в упаковку, що дозволяє відстежувати місцезнаходження товару в реальному часі протягом усього шляху його руху та виявляти будь-які порушення цілісності упаковки, його заміну чи підробку. Це також допомагає виробникам та продавцям швидко виявляти та запобігати фальсифікації товарів.

Надійність упаковки може бути забезпечена у різний спосіб. Один з них -

використання нових матеріалів, які мають покращені характеристики, наприклад, більш високою міцністю або стійкістю до впливу зовнішніх факторів. Також існують технології, що дозволяють створювати упаковку з додатковим захистом, наприклад захистом від злому або підробки.

Безпека упаковки є також важливим аспектом. Наприклад, багато продуктів можуть бути пошкоджені під час перевезення, що може спричинити шкоду як виробника, так споживача. У таких випадках необхідно використовувати спеціальні пакувальні матеріали, які забезпечать безпеку товару.

Існують інші небезпеки, пов'язані з упаковкою. Деякі пакувальні матеріали можуть містити шкідливі хімічні речовини, які можуть проникнути у продукт та спричинити негативні наслідки для здоров'я споживача. Тому виробники пакувальних матеріалів повинні забезпечувати безпеку своїх продуктів та стежити за тим, щоб вони не містили шкідливих речовин. Для забезпечення безпеки продуктів харчування використовуються спеціальні матеріали, які не взаємодіють із продуктами та не дають можливості попадання шкідливих речовин у них. Крім того, важливо забезпечити зручність використання упаковки для споживачів, щоб уникнути травм та незручностей при відкритті та використанні.

Законодавство також відіграє важливу роль у забезпеченні надійності та безпеки упаковки. У багатьох країнах існують суворі вимоги до використання пакувальних матеріалів та методів їх виробництва [40].

Таропакувальні підприємства розповсюджені практично у всіх регіонах України (рис.2.9.-2.10).

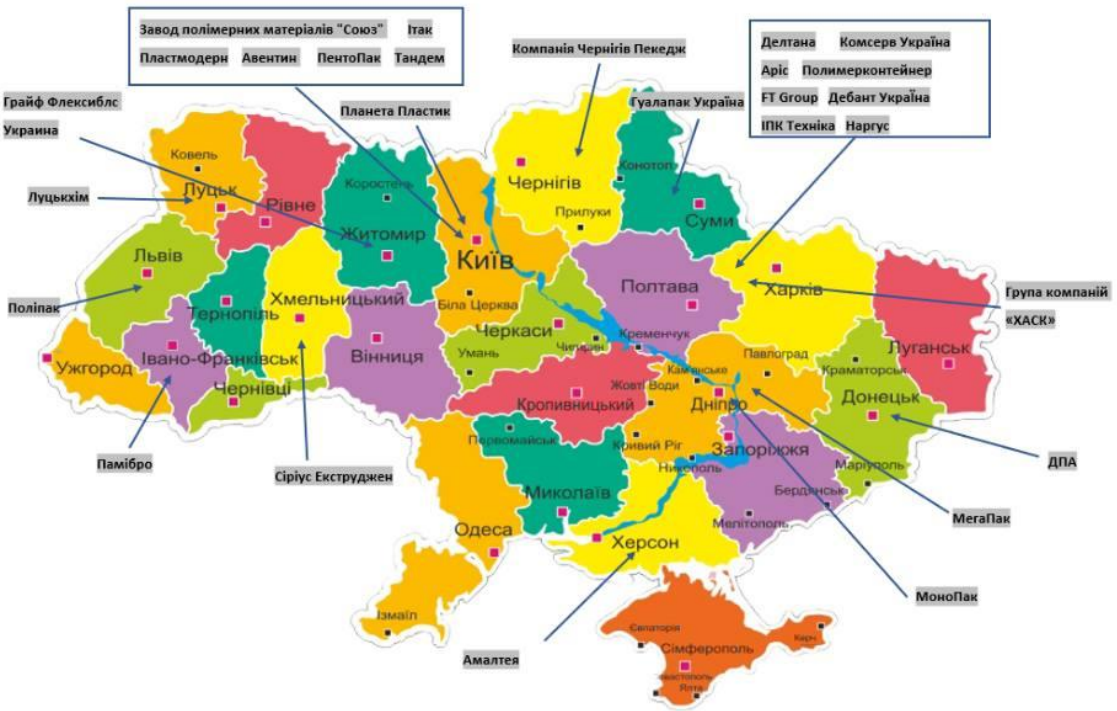

Рисунок 2.9 – Карта розташування основних виробниківв гнучких полімерних матеріалів та м’якої упаковки в регіонах України

Джерело: [41].

Рисунок 2.10– Карта розташування основних виробників жорсткої полімерної упаковки у регіонах України

Джерело: [41].

Найбільше виробників гнучких полімерних матеріалів сконцентровано в столиці, Київській, Харківській та Дніпропетровській областях. Окрім того, окремі виробники гнучких полімерних матеріалів розташовані в Хмельницькій, Львівській, Житомирській Івано-Франківській та інших областях. Як і виробники гнучких полімерних матеріалів та м'якої упаковки, так і виробники жорсткої полімерної упаковки найбільше зосереджено в Київській, Харківській та Дніпропетровській областях.

У 2022 р. внаслідок російської військової агресії вітчизняні виробники упаковки опинилися у складному стані. Так, окрім ризиків пошкодження майна через обстріли російських окупантів, труднощами, з якими зіштовхнулися підприємства-виробники пакування в Україні, є наступні:

1 Українські підприємства припинили співпрацю з частиною клієнтів, які знаходяться в країнах колишнього СНД.

2 Ряд клієнтів (заводи з виробництва соків та молочних продуктів) знаходяться близько до лінії фронту або на окупованих територіях і фактично не здійснюють господарську діяльність.

3 Внаслідок підвищення курсу національної валюти підвищилась вартість сировини та комплектуючих до обладнання, які одержуються з за кордону. Це суттєво впливає на собівартість виробленої продукції і підвищення відпускних цін.

4 Зросла вартість логістики, особливо закордон. Також негативно впливають блокування польськими перевізниками кордону з Україною. [42]. Це стає спричиняє ризику неотримання вчасно сировини і можливого зриву планів виробництва.

5 Мобілізація в Україні значним чином впливає на забезпечення виробничим професійним персоналом підприємств-виробників пакування.

6 Ризики з відсутністю енергоресурсів внаслідок пошкодження енергетичної інфраструктури.

В той же час, слід зазначити, що вищезазначена проблематика формує потенційні можливості та перспективи в даній сфері за рахунок розвитку

таропакувальних підприємств в таких напрямах:

– розвиток нових продуктів і нових ринків, з фокусом на європейські країни;

– впровадження європейських вимог до управління, таких як Екологічне, соціальне та корпоративне управління (ESG) – що може також сприяти залученню додаткового фінансування;

– оптимізація внутрішніх процесів для більш ефективного використання ресурсів;

– пошук нових постачальників сировини і ланцюгів поставок для нівелювання впливу підвищення вартості сировини і ризиків постачання;

– розвиток мультинавичок у співробітників, що буде сприяти зменшенню можливих ризиків втрати персоналу та можливості внутрішнього заміщення [41, с.8].

2.3 Вибір та обґрунтування методу дослідження середовища підприємства та його вплив на управління з позицій досягнення цілей сталого розвитку

Досліджуване підприємство функціонує у певному середовищі, яке і забезпечує ефективність його діяльності.

Середовище підприємства поділяють на такі групи елементів-факторів: зовнішнє середовище: макросередовище; мікросередовище; внутрішнє середовище.Макросередовище складається з елементів-факторів непрямої дії, тобто вони переважно прямо не пов'язані з конкретним підприємством, зате створюють певне сприятливе або несприятливе середовище для його господарсько-бізнесової діяльності.

При розробці стратегії варто враховувати вплив наступних факторів макросередовища: стану економіки країни; політико-правових відносин; ефективності державного регулювання економіки; рівня НТП; рівня соціального розвитку; стану культури, ціннісних орієнтацій в суспільстві; демографії;

природних умов, екології; міжнародного становища; надзвичайних обставин, яким не можливо запобігти.

Мікросередовище - це середовище безпосереднього впливу на підприємство, тобто це учасники ринку, які безпосередньо контактують з підприємством. Фактори мікросередовища: конкуренти і конкурентне середовище в цілому; покупці;) постачальники; партнери; місцеві органи влади тощо.

Внутрішнє середовище - це елементи та фактори, що визначають внутрішній стан, сильні і слабкі сторони і, значною мірою, ефективність діяльності підприємства. Фактори внутрішнього середовища підприємства: його виробничий потенціал; кадрово-управлінський потенціал; конкурентоспроможність продукції; організація маркетингу і збуту; фінансовий стан; ефективність виробництва; стратегія, місія і цілі; організаційна структура і культура; організація виробництва і праці;
мотиваційні механізми; екологічність виробництва; соціальна ефективність; імідж підприємства тощо.

Розглянемо мікросередовище більш детально.

Конкурентами ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» є:

ТОВ «Завод Преформ» м. Дніпро

РЕТ- РАСК м. Луцьк

ТОВ "ЮОН" м. Львів

ТОВ «ПАКОН» Черкаська область, м. Городище

На підприємств ведеться картка обліку конкурентів табл. 2.

Покупцями ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» є такі фірми:

ТОВ «Алкогольно-безалкогольний комбінат «Дніпро»

ТОвВ «Авіс-АКВА»

ТОВ «Аріон»

ТОВ спільне українсько-польське підприємство «Галпласт»

ДП «Гарантований покупець»

ТОВ «Інтелком»

ТОВ «Личаківський ЛЕВ»

ТОВ «Острозький завод мінеральних вод»

ТОВ ТВК «Перша приватна броварня «Для людей-як для себе!»

ПАТ «Фірма «Полтавпиво»

ТОВ «Прикарпатпродпромінвест»

ТОВ «Тирлич»

ПП «Ягер-ІФ»

ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» такі картки обліку фірм конкурентів (табл. 2.4).

Таблиця 2.4- Картка обліку фірм-конкурентів

Показники	Дані
1. Фірма-конкурент (найменування)	
2. Співробітник фірми, з яким є контакт (основні дані)	
3. Характер фірми (виробнича, торгова, з надання послуг і т. ін.)	
4. Товарообіг	
5. Кількість персоналу	
6. Структура прибутків і витрат	
7. Інші дані (провідна фірма в галузі або з іншим становищем, характер розвитку, ринкова політика)	
8. Сфера реалізації продукції	
9. Система й організація продажу	
10. Потужності фірми і порівняння із своїм підприємством	
11. Успіхи фірми за групами клієнтів порівняно із своїми фірмами	
12. Ціни на найважливіші товари конкурента	
13. Ринкові частки конкурента	
14. Найприбутковіші товари-конкуренти (з кількісними оцінками)	
15. Типова реакція конкурента (при виході на ринок з новою продукцією, при зміні цін і т. ін.)	
16. Територіальні ринки конкурента і порівняння із своїми	
17. Умови продажу, які надає конкурент	
18. Умови кредиту, які надає клієнтам фірма-конкурент	
19. Послуги для клієнтів	
20. Маркетингові заходи	

Постачальниками сировина (а це поліетилен низького тиску та поліетилен висого тиску) ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» є:

ТОВ «Іво-Ком»

ТОВ «Сервіс енергозмін»

ТОВ «Рентеко»

ТОВ «Телко Україна»

ТОВ «Хімторг»

ПАТ «Хімексі»

Національна енергетична компанія «Укренерго»

ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» у діяльності використовує таке обладнання:

1 Екструдер : для виробництва плівки і пакетів.

Екструдер – це спеціальний пристрій, що дозволяє виготовити плівку із розплаву гранульованого полімеру.Розглянемо процес екструзії детальніше. Спочатку гранула поліетилену завантажується в бункер, потім екструдер розігрівається, внаслідок чого відбувається перетворення гранули на однорідну, в'язку масу. Вона видавлюється з кільцевої щілини матричної головки, яка утворює трубу з діаметром, що дорівнює діаметру кільцевої щілини.Труба втрачає свою первісну форму під впливом стисненого повітря і в результаті перетворюється на балон, який витягнутий уздовж вертикальної осі і плескати колапсерами перед входом в зазор між валками елеватора. Тобто на виході ми бачимо – сплющений рукав (рис.2.11).

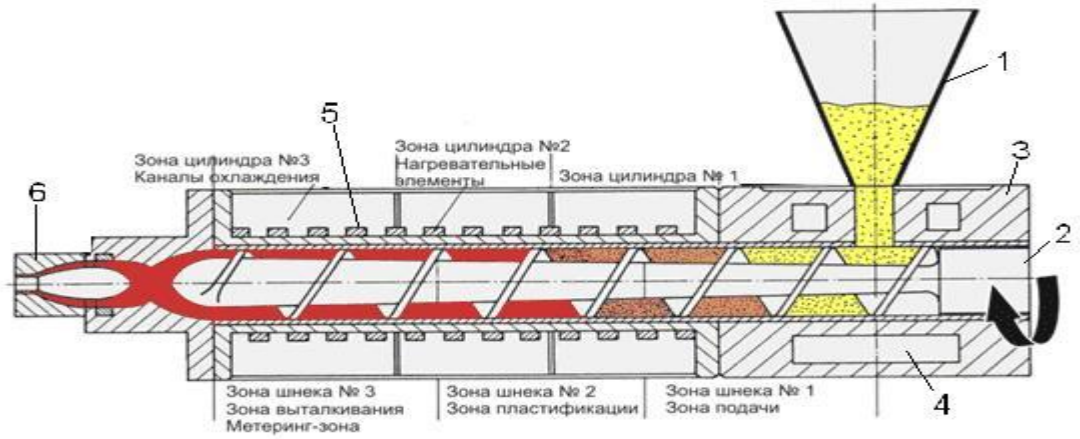

Рисунок 2.11 – Екструдер

2 Термопластавтомати: для виробництва виробів з пластмаси (ручки). Фірма використовує ЕМ-320 PET, яеий характеризується стабільністю, високою ефективністю, низьким енергоспоживанням.

3 Дробілки: для подрібнення пластмаси. призначений для подрібнення в

ударний спосіб твердих відходів полімерних матеріалів (рис. 2.12).

Рисунок 2.12.- Дробілка

4) Поклейки: для запайки пакетів.

Проведемо SWOT-аналіз ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО». SWOT-аналіз – це дослідження сильних і слабких сторін конкурентоспроможності фірми, можливостей та загроз характерних для конкурентних умов її діяльності для виявлення максимальної кількості стратегічних проблем і наступного опрацювання стратегій.

- Сильні сторони (Strengths) - переваги вашої організації;

- Слабості (Weaknesses) - недоліки вашої організації;

- Можливості (Opportunities) - фактори зовнішнього середовища, використання яких створить переваги вашої організації на ринку;

- Загрози (Threats) - фактори, які можуть потенційно погіршити положення вашої організації на ринку.

Таблиця 2.5 представляє SWOT-аналіз ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО».

Таблиця 2.5 - SWOT-аналіз ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО»

Сильні сторони (S)	Зовнішні можливості (O)
1	2
Скоординована система управління. Комфортна атмосфера в середині підприємства. Використання сучасного обладнання. Високі вимоги до сировини Висока якість продукції. Індивідуальний підхід до покупців	Попит на продукцію. Перспективи розвитку ринку полімерної продукції Інноваційний розвиток виробництва.

Продовження таблиці 2.5

1	2
Слабкі сторони (W)	Зовнішні загрози (T)
Проблема кадрів (плинність осіб чоловічої статі) Продукція компанії має значний вплив на навколишнє середовище	Конкуренція на ринку збуту. Погіршення платоспроможності споживачів Підвищення ціни на газ, паливо та електроенергію. Сировинна залежність Ризики втрати бізнесу (повного, часткового) внаслідок війна росії проти України Економічна нестабільність Енергетичні виклики. Зростання цін на сировину Посилення екологічних норм може спричинити необхідність інвестицій у модернізацію виробництва

Встановимо співвідношення між можливостями та загрозами ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» за допомогою матриці SWOT-аналізу. Це допоможе розглянути всі можливі парні комбінації і виділити ті, які треба враховувати при розробці стратегії.

Таблиця 2.6 - Співвідношення між можливостями та загрозами ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО»

	Можливості (O): 1 Попит на продукцію. 2 Перспективи розвитку ринку полімерної продукції 3 Інноваційний розвиток виробництва. 5 Вигідне місце розташування.	Загрози (T): Конкуренція на зовнішніх ринках збуту. Економічна нестабільність. Підвищення ціни на газ, паливо та електроенергію. Сировинна залежність. Погіршення платоспроможності споживачів Енергетичні виклики. Зростання цін на сировину Посилення екологічних норм може спричинити необхідність інвестицій у модернізацію виробництва
Сильні сторони (S): 1 Скоординована система управління. Комфортна атмосфера в середині підприємства. Використання сучасного	SO-стратегія 1 Збільшення попиту на товар шляхом завоюванням нових ринків збуту. 2 Залучення нових споживачів. 3 Проведення управлінських рішень направлених на реалізацію цілній сталого розвитку	ST-стратегія 1 Утримання споживачів від переходу до конкурента, проінформувавши їх про високу якість і прийнятну ціну продукції. 2 Використання головних переваг по відношенню до конкурентів: висока якість продукції та іноваційне обладнання.використання складників та сировини, що дозволяє робити тоншу плівку від плівки з традиційної

обладнання. Висока якість продукції. Індивідуальний підхід до покупців Високі вимоги до сировини		сировини кращі властивості плівки за нижчої ціни
Слабкі сторони (W): 1 проблеми з кадрами.	WO-стратегія 1 Активний пошук нових споживачів. 2 Зниження цін за рахунок зниження витрат.	WT-стратегія 1 Раптовий вихід сильніших конкурентів на ринок. 2 Стабілізація цін на енергоносії.

На підставі отриманих даних можемо побачити, які є можливі варіанти використання сильних сторін і можливостей в розробці стратегії підприємства, нейтралізуючі слабкі сторони та зовнішні загрози. Поле SO потребує стратегії підтримки та розвитку сильних сторін підприємства в напрямі реалізації шансів зовнішнього оточення; поле ST передбачає стратегію використання сильних сторін підприємства з метою пом’якшення загроз зовнішнього середовища; поле WO передбачає розробку стратегії подолання слабких сторін підприємства за рахунок можливостей зовнішнього середовища; поле WT передбачає розробку стратегії подолання загроз та усунення слабких сторін підприємства.

Проаналізуємо управлінські рішення керівництва досліджуваного підприємства, які дали реальні можливості виконувати Цілі сталого розвитку.. Проведемо картування (рис.2.13).

Таким чином, досліджуване підприємство вже долучилося до реалізації цілей сталого розвитку.

Серед перспектив сталого розвитку підприємств можна виділити підвищення конкурентоспроможності, оскільки впровадження принципів сталого розвитку дозволяє підприємствам адаптуватися до вимог ринків і залучати нових партнерів та клієнтів, що підтримують етичні та екологічно відповідальні практики. Важливим фактором є й підвищення довіри з боку споживачів та громадськості, що зміцнює репутацію компанії та формує її позитивний імідж.

Проте нами виявлено такі перешкоди:

- фінансові труднощі - оскільки впровадження сталих технологій вимагає капіталовкладень.

Збільшення позитивного впливу

ЦСР 8 - *Гідна праця та економічне зростання* - забезпечується діяльністю компанії - Прийнятний робочий та економічний приріст (проявляється у виплаті нормальної заробітної плати)

ЦСР13 - *Дії в боротьбі із зміною клімат у*- забезпечується використанням продукту - Дії в боротьбі зі змінами клімату (використання продукції дозволить зменшити використання енергії та пов'язаними з цим викидами парникових газів)

Мінімізація негативного впливу

ЦСР 6 - *Чиста вода та водовідведення* - забезпечується роботою з постачальниками - Пріоритет в роботі, щоб постачальники скоротили споживання води

ЦСР11- Сталі міста та громади – забезпечується збутом продукції – Компанія є соціально відповідальною

ЦСР12 – Відповідальне споживання та виробництво - забезпечується кінцевим циклом продукту - можливість вторинного використання товару

Рисунок 2.13- Картування Цілей сталого розвитку відповідно до ланцюга формування вартості.

- низький рівень екологічної свідомості серед працівників, що стримує перехід до нових управлінських моделей.

- на ринку Івано-Франківщини ще недостатньо розвинена інфраструктура для впровадження сталих проектів, зокрема у сфері управління відходами.

Висновок до розділу 2

Розділ спрямований на діагностику виробничого підприємства та чинників, що визначають необхідність удосконалення управління на засадах сталого розвитку. Обєктом дослідженя обрано ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО», яке спеціалізується на виробництві полімерної продукції. Фірма спеціалізується на таких двох видах продукції: термозбіжній та поліетиленовій плівці та ручках для пет пляшок. Тип організаційної структури відноситься до лінійної. Характеризується він тим, що кожен рівень управління має чіткі повноваження над наступним рівнем. Рішення делегуються зверху від керівника до начальників відділів і спеціалістів. Ланцюг командування дозволяє кожному керівнику відділу контролювати свої відділи. Проаналізовано основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства. У 2024 році підприємство досягло хорошого фінансового результату.

Досліджено сучасні тенденції розвитку ринку таропакувальний виробів в Україні. З’ясовано, що полімерна продукція з кожним роком стає дедалі популярнішою у різноманітних сферах людської діяльності. Представлено динаміку виробництва гумових та пластмасових виробів в Україні впродовж 2015-2023 роках та індекси промислової продукції. Визначено сучасні напрями розвитку пакування. Важливим критерієм нині є екологічність пакування. Ще однією тенденцією є підвищення надійності та безпеки упаковки. Досліджено регіональні особливості розташування таропакувальних підприємств в Україні. Визначено ризики, які мають місце в діяльності таких підприємств та сформовано напрями їх розвитку.

Дослідження середовища підприємства та його вплив на систему управління з позицій досягнення цілей сталого розвитку. Встановлено, що вже нині підприємство долучилося до реалізації цілей сталого розвитку - 6,8, 11,12,13.

Розділ 3. Напрями та шляхи удосконалення управління діяльністю виробничого підприємства на засадах сталого розвитку

3.1 Впровадження принципів сталого розвитку ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО».

Перш ніж вдатися до напрямів та шляхів удосконалення управління діяльністю виробничого підприємства сформуємо переваги управління на засадах сталого розвитку (рис.3.1).

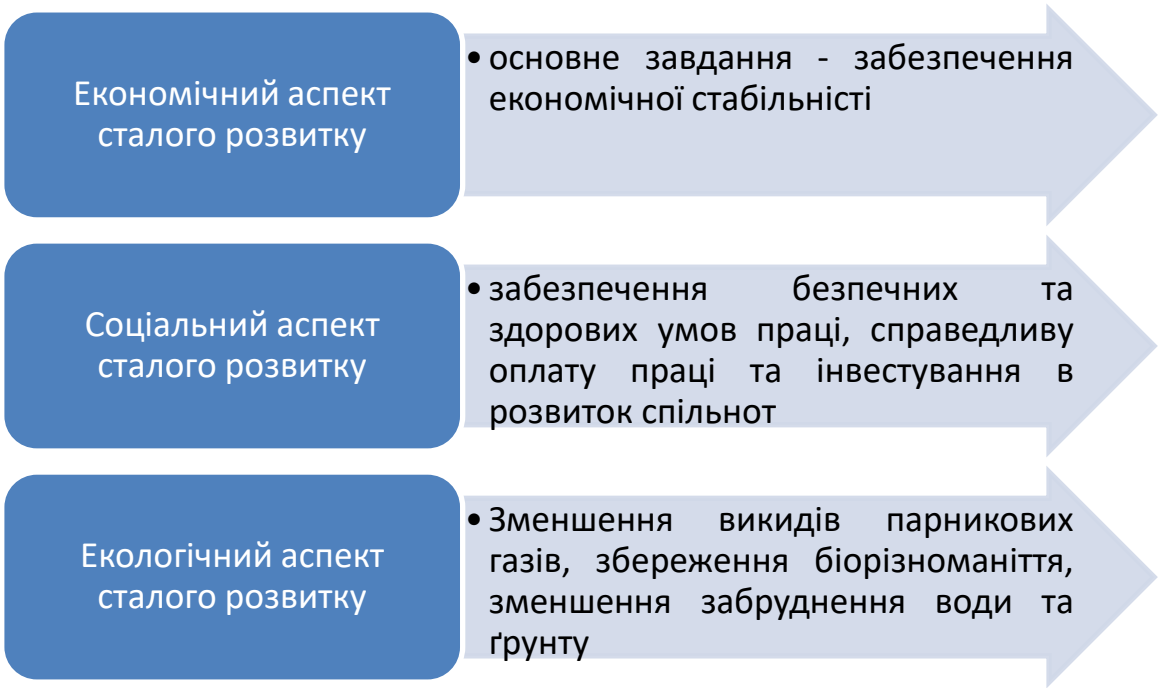

Рисунок 3.1 - Переваги управління на засадах сталого розвитку

Економічний аспект сталого розвитку. Економічна стабільність є основою сталого розвитку. Відповідальне й раціональне використання природних ресурсів запобігає їх виснаженню, що критично важливо для безперервності бізнесу. Наприклад, впровадження енергоефективних технологій сприяє зниженню витрат на енергоресурси та збільшенню прибутковості компаній. Інвестиції в стійкі технології відкривають нові ринки та підвищують конкурентоспроможність. Зниження витрат на енергію та матеріали, сталий розвиток розвитку бізнесу мінімізувати ризики, пов'язані зі змінами в регуляторній сфері, нестабільністю цін на ресурси й негативним громадським ставленням. такі підходи створюють довгострокову цінність для засновників бізнесу і підтримують стабільність.

Соціальний аспект сталого розвитку. Соціальна відповідальність бізнесу забезпечення безпечних умов праці, включає справедливу оплату й розвиток спільнот. Впровадження соціально відповідальних практик зміцнює відносини зі співробітниками, створює їх мотивацію та продуктивність, покращуючи репутацію компанії. Це також сприяє залученню та утриманню талановитих працівників.

Соціальна відповідальність бізнесу сприяє довірі з боку клієнтів, партнерів та інвесторів. Інвестиції в соціальні проекти не тільки формують позитивний імідж компанії, але й сприяють створенню гармонійного суспільства, необхідного для довгострокового успіху. Крім того, такі ініціативи можуть забезпечити доступ до податкових пільг і державної підтримки.

Екологічний аспекти сталого розвитку. Збереження довкілля є ключовою складовою сталого розвитку. Це включає зменшення викидів парникових газів, збереження біорізноманіття, а також мінімізацію забруднення води та обґрунтування. Компанії, які зменшують екологічний вплив, відповідають сучасним викликам і готуються до майбутніх змін у регулюванні та споживчих уподобаннях. Екологічна відповідальність стимулює інновації. Наприклад, розробка екологічних продуктів або перехід на відновлені джерела енергії не тільки зменшують вуглецевий слід, але й відкривають нові ринкові можливості, зокрема в галузі зеленої енергії.

Комплексна реалізація економічних, соціальних та екологічних аспектів сталого розвитку дозволяє бізнесу забезпечити збалансований розвиток, задовольняючи поточні потреби без шкоди для майбутнього.

ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» слід активніше впроваджувати принципи сталого розвитку. Для цього необхідно виконати кілька ключових кроків:

1 Оцінка поточного стану. Потребує комплексний аудит ресурсів, процесів і діяльності компанії. Слід визначити основні джерела витрат, неефективності та зони для покращення. Такий аналіз допоможе окреслити пріоритети й розробити відповідні рішення.

2 Розробка стратегії. Визначте конкретні цілі сталого розвитку, які

відображають економічні, екологічні та соціальні аспекти. Розробіть план дій, що охоплює як короткострокові (зменшення споживання енергоресурсів, оптимізація процесів), так і довгострокові цілі (перехід на відновлювану енергію, досягнення вуглецевої нейтральності). Розподілити відповідальність між працівниками, створивши чітку систему звітності.

3 Залучення працівників.

Для цього потрібно: налагодити комунікації**,** долучити працівників фірми до навчальних тренінгів, створити корпоративну культуру сталого розвитку.

Для налагодження комунікацій потрібно:

-розробити інформаційні матеріали (презентації, інфографіку, відео) для пояснення цілей і перспектив розвитку

-впровадити регулярні внутрішні новини про досягнення компаній у цій сфері.

- запровадити відкритий канал зв'язку, щоб працівники могли ставити запитання

Долучення працівників фірми до навчальних тренінгів може відбуватися через:

- організацію тренінгів для підвищення обізнаності працівників щодо сталого розвитку, зокрема в таких аспектах, як економіка ресурсів, управління відходами та екологічні інновації.

- проведення семінарів, де працівники зможуть дізнатися про реальні інструменти досягнення сталого розвитку;

- розширити аспекти мотивації праці за рахунок впровадження програм заохочення ідей або дії, які сприяють досягненню цілого сталого розвитку (наприклад, конкурс «Краща екологічна ініціація»).

Створення корпоративної культури сталого розвитку передбачає включення принципів сталого розвитку до місії та цілей компанії.

4 Моніторинг та оцінка. Слід оцінювати результати діяльності компанії та коригувати стратегію розвитку.

5 Налагодження взаємодії з усіма стейхолдерами.

Для цього слід залучати покупців, постачальників та партнерів компанії. Слід організувати комунікації так, щоб всі знали про наміри компанії у досягненні цілей сталого розвитку. Це сприятиме підвищенню лояльності та зміцненню довіри.

6. Інвестування в інновації. Для цього слід шукати технологічні рішення, які б зменшували б вплив на навколишнє середовище та підвищували б стійкість бізнесу. До прикладу – інвестиції в енергоефективні технології, утилізацію відходів, перехід на зелену енергетику тощо

3.2 Формування стратегії розвитку ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» на засадах сталості

Стратегічне планування – це реалізація концепції, в якій поєднуються цільовий, системний, ситуаційний та інтегральний підходи до діяльності підприємства, що дозволяє встановлювати цілі розвитку, порівнювати їх з наявними можливостями підприємства та приводити їх у відповідність до останніх, розробляючи та реалізуючи систему стратегій [43]. Мета стратегічного планування полягає у побудові такої динамічної системи, яка давала б можливість забезпечувати своєчасне визначення місії, цілей і стратегій, розробку та виконання системи планів (як інструментів реалізації стратегічних орієнтирів), удосконалення підприємства та його окремих підсистем [43] в умовах нестабільного зовнішнього середовища і невизначеності. Стратегічне планування дає змогу забезпечити комплексну та системну взаємодію внутрішнього середовища підприємства та зовнішнього середовища на засадах сталого розвитку.

Пропонуємо наступний порядок формування стратегії управління підприємством на засадах сталого розвитку

1 Аналіз факторів внутрішнього середовища та зовнішнього оточення. На цьому етапі здійснюється комплексне оцінювання дієздатності підприємства в контексті принципів сталого розвитку. Основними завданнями є:

- Постійна діагностика діяльності підприємства для визначення рівня його

сталого розвитку.

- Виявлення ключових проблем і визначення напрямків для вдосконалення.

- Розробка системи оцінювання сталого розвитку, яка охоплює економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємства.

Для оцінювання доречно використовувати як кількісні, так і якісні показники,

Індикатори для оцінювання складових сталого розвитку підприємства

- Сума прибутку
- Сума сплачених доходів,
- Обсяг залучених інвестицій
- Розмір фінансової допомоги.

Економічна складова:

Якісні показники:

- Ефективність
- Гнучкість

Соціальна складова: Цей напрям оцінюється за допомогою таких показників:

Кількісні індикатори:

- Кількість працівників.
- Середньомісячна заробітна плата.
- Рівень плинності кадрів
- Кількість конфліктних ситуацій на підприємстві
- Співвідношення середньої та мінімальної заробітної плати.

Якісні показники:

- Рівень матеріального та нематеріального стимулювання
- Ефективність системи підвищення кваліфікації працівників.
- Дотримання етичних стандартів у діяльності

Екологічна складова: Для оцінки екологічної відповідальності підприємства використані такі показники:

Кількісні індикатори:

- Обсяг відходів.
- Сума сплаченого екологічного податку
- Кількість позовів, пов'язаних із забрудненням навколишнього середовища
- Обсяг інвестицій у заходи із запобігання забрудненню довкілля

Якісні показники:

- Наявність розвинутої системи екологізації
- Використання екологічного маркування продукції

Ці показники забезпечують комплексне оцінювання сталого розвитку підприємства, що дозволяє визначити як сильні сторони, так і напрями, що потребують вдосконалення.

Для прогнозування рівня розвитку підприємства слід використовувати збалансовану систему показників [44, с. 212], на основі якої можна охарактеризувати еколого-економічну ефективність виробництва й споживання, якість соціального розвитку, якість навколишнього середовища, якість життя.

2 Постановка мети та цілей стратегії. Проведене оцінювання складових сталого розвитку виробничого підприємства дає змогу:

- визначити існуючі проблеми;
- розставити пріоритети у їх вирішенні.
- сформувати систему цілей, які сприяють сталому розвитку.

Головна мета стратегії — досягнення соціально відповідальної поведінки у зовнішньому середовищі, забезпечення внутрішньої рівноваги та збалансованої взаємодії із зовнішнім середовищем.

3 Формування стратегії на засадах сталого розвитку підприємства, визначення шляхів її реалізації

Рекомендації для реалізації стратегії:

1 Урахування інтересів усіх інтересів сторін, в тому числі власників підприємства.

2 Встановлення корпоративних стандартів

3 Визначення потреб на перспективу

4 Урахування суспільних потреб щодо захисту довкілля та мінімізації негативного впливу на екосистеми.

5 Інвестування в:

-Модернізацію виробництва.

-Ресурсозберігаючі технології.

-Інноваційну діяльність.

-Збереження природних ресурсів.

6 Створення сприятливих умов для розвитку персоналу та умов їх роботи

4) Розроблення та впровадження системи моніторингу й контролю показників реалізації стратегії сталого розвитку,

Основні елементи такої системи:

1 Постійний аналіз стійкості на основі визначених показників та індикаторів.

2 Встановлення класу стійкості для формування цілей і завдань.

3 Коригування функцій, цілей, принципів і методів стратегічного управління.

Переваги системи моніторингу: забезпечення безперервного розвитку; підтримання ефективного функціонування у довготерміновій перспективі; своєчасне попередження ризиків і небезпек.

Рисунок 3.2 демонструє кладові стратегії сталого розвитку ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО». Реалізація сформованої такої стратегії дозволяє підприємству не тільки адаптуватися до сучасних викликів, але й забезпечити реалізацію цілей сталого розвитку. Важливим моментом є і те, що стратегія сталого розвитку підприємства повинна розроблятися відповідно до цілей та завдань загальної стратегії розвитку пакувальної галузі та регіону (Івано-Франківська область).

Стратегії досліджуваного підприємств повинні формуватись згідно запропонованих принципів. У той же ж час, вона повинна відповідати системному, ситуаційному та процесному підходах.

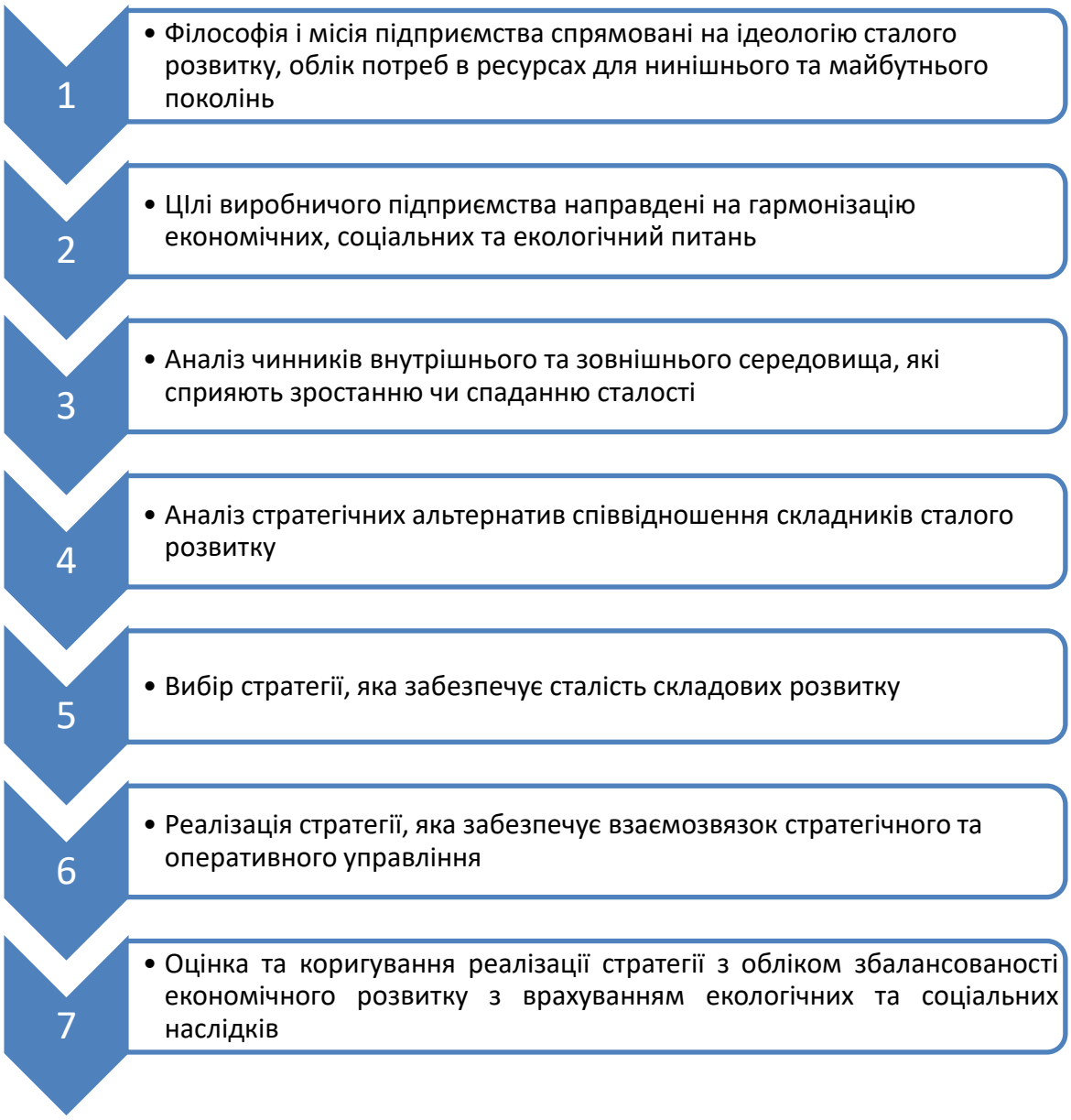

Рисунок 3.2 – Складові стратегії сталого розвитку ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО»

1 Системний підхід – забезпечує комплексність і врахування взаємозв’язків між усіма елементами управління.

2 Ситуаційний підхід – дозволяє адаптувати стратегію до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі.

3 Процесний підхід – забезпечує послідовність і логічність у реалізації стратегії.

Ієрархічний принцип – класичний підхід до розробки стратегій, який є основою стратегічного управління.

Відповідно до ієрархічного принципу, стратегія сталого розвитку розробляється на різних рівнях управління підприємством:

1 Корпоративна стратегія - охоплює стратегічні напрями підприємства

2 Ділова (бізнес-стратегія/конкурентна стратегія)- орієнтована на забезпечення конкурентоспроможності в межах галузі або ринку.

3 Функціональні стратегія - забезпечує узгодження діяльності окремих функціональних підрозділів.

4 Операційні стратегії - спрямовані на управління конкретними операціями та забезпечення ефективної реалізації завдань.

Вимоги до розробки стратегії: комплексність та узгодженість.

Комплексність – стратегія має охоплювати всі ключові напрями діяльності підприємства. Узгодженість – важливо забезпечити взаємопов'язаність стратегій на всіх рівнях управління.

Таким чином, узагальнивши аспекти стратегічного планування пропонуємо наступні напрями з удосконалення управління підприємством на засадах сталого розвитку:

1 Економічний аспект сталого розвитку - впровадження енергоефективних технологій на підприємстві, проведення енергоаудиту.

2 Соціальний аспект сталого розвитку - розширювати аспекти соціальної відповідальності підприємства перед громадою міста Івано-Франківська

3 Екологічний аспекти сталого розвитку - зменшити екологічний вплив на навколишнє середовище шляхом вторинної переробки пластику.

3.3 Економічне обґрунтування пропонованих змін для поліпшення управління ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» на засадах сталого розвитку.

Як показали дослідження, фірма ще не достатньо уваги приділяє уваги технології енергозбереженню. Проте не всі такі технології вимагають значних капіталовкладень. Пропонуємо розширити технологічний менеджмент шляхом впровадження енергозберігаючих технологій «Автоматизація освітлення в місцях загального користування».

Так, в дослідженому підприємстві в підсобному приміщенні, а також в місці, де можуть спожити їжу працівники використовують звичайні механічні вимикачі. Припускаємо, що інколи вони забувають вимкнути світло в цих приміщеннях впродовж робочого дня.

Пропонуємо підприємству обладнати освітлювальні прилади датчиками присутності. В даний час на ринку є недорогі пристрої, які допоможуть автоматизувати управління освітленням..

Обґрунтування доцільності такого заходу

Підприємство має 2 таких приміщення. В кожному по 2 лампи розжарювання.

Одинична їх потужність складає 70 Вт. Система освітлення працює трохи довше, а ніж триває робочий час (адже окремі працівники приходять на роботу трохи раніше або затримуються). Адже вони доїзджать із приближніх до міста Івано-Франківська сіл. Нами встановлено, що цей термін складає орієнтовно з 7.30 ранку до 16.30, тобто 9 год.

Середній тариф за споживання електричної енергії для промислових підприємств в Україні складає 10 грн/кВ. Кількість робочих днів у 2024 році склала 262.

Зробимо розрахунок витрат електроенергії на освітлення приміщень тимчасового перебування працівників до заміни ламп та установки датчиків руху.

Виртати ел.ен.= 4*70*9*262*10-3=6602,4

При впровадженні системи автоматизованого управління освітленням в приміщеннях з тимчасового перебування працівників, за нашими припущеннями, час використання світильників зменшиться до 1 год в день. Заміна лам розжарювання на люмінесцентні лампи дозволить отримати такі дані щодо витрат електроенергії, кВт:

Виртати ел.ен.=4*7*0,6*262*10-3=44,0

Економія електроенергії при впровадженні заходу буде складати кВт:

6602,4-44,0=6558,6

Річна економія, тис грн

6558,6*10грн*10-3=6,6

Таким чином, при реалізації заходу «Автоматизація освітлення в місцях загального користування» передбачена економіка і розмірі 6558 грн.

Якщо припустити, що вартість монтажних робіт буде складати 50% вартості додаткових інвестицій складатиме, тис. грн..

4*150*(1+0,5)*12*450=4860,0

Термін окупності заходу становить

486000/6558=0,74 місяця

Як бачимо, запропонований захід є не дуже витратним і дає змогу досягнути економічного ефекту. Підприємство заощаджені кошту може спрямувати на мотивацію праці персоналу (6558 грн.).

Отож для підприємства такий захід дає економічний ефект, а для обласного центру-екологічний. Це пояснюється тим, що енергозберігаючі технології зменшують викиди забруднюючих речовин в атмосферу.

Наступним заходом пропонується проведення енергоауду для пошуку способів скорочення витрат.Енергоаудит виробничого підприємства — це комплекс заходів, спрямованих на оцінку споживання енергії, виявлення джерел енергетичних витрат, розробку заходів щодо їх зниження та підвищення енергоефективності підприємства. Етапи проведення енергоаудиту

1 Підготовчий етап

- збір вихідних даних: Зібрати технічну документацію підприємства (проекти, схеми електромереж, паспорти обладнання). Отримати інформацію про обсяги енергоспоживання (електроенергія, газ, вода, тепло) за останні 1-3 роки. Перевірити наявність договорів із постачальниками енергоносіїв.

- формування команди: Залучити с кваліфікованих фахівців або створити внутрішню групу спеціалістів.

2 Проведення обстеження - Огляд енергетичної інфраструктури:

Оцінити стан електромереж, генераторів, трансформаторів, систем опалення, вентиляції, освітлення та кондиціювання.

- Дослідження роботи обладнання:

- Визначити споживання енергії обладнанням

- Виявлення втрат: Використовувати тепловізори, лічильники та інше обладнання для виявлення теплових втрат, неефективної роботи електродвигунів, втрат у мережах тощо.

- Моніторинг споживання електроенергії: Установити засоби для збору даних у реальному часі (енергомоніторинг).

3 Аналіз отриманих даних - Розрахунок показників енергоефективності: Проаналізувати витрати енергії на одиницю продукції, сукупність енерговитратів до обсягів виробництва.

- Ідентифікація проблем: Визначте вузькі місця

- Порівняння з нормативами: Порівняйте результати аудиту із галузевими стандартами енергоефективності.

4 Розробка рекомендацій

Короткострокові заходи: замінити лампи на енергоефективні; встановити системи автоматизації освіти та опалення; утеплити будівлю.

Довгострокові заходи:

Інвестувати у відновлені джерела енергії.

5 Впровадження заходів та контроль. Втілити запропоновані енергоефективні рішення. Проводити постійний контроль споживання енергії та ефективності реалізованих заходів. Регулярно переглядати заходи та впроваджувати нові, враховуючи зміни в технологіях та нормативних вимогах.

Наступним запропонованим заходом є розширення а соціальної відповідальності підприємства перед громадою міста Івано-Франківська. Пропонуємо підприємству долучити до програм «Екологічні ініціативи». Це може бути озеленення скверу чи парку, зокрема: це може бути: Меморіальний комплекс «Демянів Лаз» чи парк «Воїнів інтернаціоналістів» в обласному центрі. Окрім цього, доречним буде впровадження програми для зменшення екологічного сліду. Наприклад, участь у програмах з переробки відходів, підтримка заходів, спрямованих на очищення довкілля.

Оскільки підприємство є виробником ручок для ПЕТ-пляшок, то ці ручки піддаються переробці. Це робиться за допомогою методів флотації. Деякі підприємства в Україні спеціалізуються на переробці таких залишків, перетворюючи їх на вторинну сировину для виготовлення технічних виробів або інших товарів. Пропонуємо налагодити співпрацю з ТОВ «АЛЬФА ФЛЕКС» [45], яке може переробити ці ручки. Проте потрібно зайнятися збором такого пластику. Це можна зорганізувати у співпраці з ІФНТУНГ чи іншими навчальними закладами. Студенти можуть долучитися до збору, а вже ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» за свій кошт переробить ці рештки на вторинну сировину.

Таким чином, потрібно управляти бізнесом на засадах сталого розвитку. Компанії, які інтегрують принципи сталого розвитку у свою стратегію, мають більше шансів на успіх. Результатом управління на засадах сталого розвитку є екологічна та соціальна відповідальність, а також стійкість бізнесу.

Висновки до розділу 3

Розділ присвячений напрямам та шляхам удосконалення управління діяльністю виробничого підприємства на засадах сталого розвитку. Запропоновано впровадження принципів сталого розвитку ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» та основні етапи. Сформовано основні аспекти формування стратегії розвитку досліджуваного підприємства на засадах сталості.

Запропоновано такі напрями з удосконалення управління підприємством на засадах сталого розвитку: впровадження енергоефективних технологій на підприємстві, проведення енергоаудиту. розширювати аспекти соціальної відповідальності підприємства перед громадою міста Івано-Франківська, зменшити екологічний вплив на навколишнє середовище шляхом вторинної переробки пластику.

Висновок

Робота досліджує управління виробничими підприємствами на засадах сталого розвитку та пропонує напрями та заходи з удосконалення даного процесу.

Досліджено сутність поняття «сталий розвиток» та історичні аспекти його становлення та розвитку. Вважається, що розвиток є сталим, якщо він максимізує чисті вигоди економічного розвитку при збереженні природних ресурсів і забезпеченні їх якості в часі, передбачає добробут громадян. Під управлінням виробничим підприємством на засадах сталого розвитку ми будемо розуміти успішний процес його діяльності, результатом якого є сприяння досягненню цілей сталого розвитку суспільства.

Досліджено діяльність ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО», яке спеціалізується на виробництві полімерної продукції, зокрема: термозбіжній та поліетиленовій плівці та ручках для пет пляшок.Досліджено сучасні тенденції розвитку ринку таропакувальний виробів в Україні. З’ясовано, що полімерна продукція з кожним роком стає дедалі популярнішою у різноманітних сферах людської діяльності. Представлено динаміку виробництва гумових та пластмасових виробів в Україні впродовж 2015-2023 роках та індекси промислової продукції. Визначено сучасні напрями розвитку пакування. Дослідження середовище ТОВ «КОРПОРАЦІЯ «ЗІКО» та його вплив на систему управління з позицій досягнення цілей сталого розвитку. Встановлено, що вже нині підприємство долучилося до реалізації 6,8, 11,12,13 Цілей сталого розвитку.

Запропоновано напрями та заходи удосконалення управління діяльністю виробничого підприємства на засадах сталого розвитку. Доречним є впровадження принципів сталого розвитку на підприємстві. Сформовано основні етапи формування стратегії розвитку досліджуваного підприємства на засадах сталості. Запропоновано: впровадження енергоефективних технологій на підприємстві, проведення енергоаудиту. розширення соціальної відповідальності підприємства перед громадою міста Івано-Франківська, зменшення екологічного впливу на навколишнє середовище шляхом організації вторинної переробки пластику.

Перелік використаних джерел

1. Філіпенко А.С. Глобальні форми економічного розвитку. Історія і сучасність. К., «Знання», 2007.- 701с.
2. Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future URL: https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf
3. Всесвітній фонд природи WWF URL: https://wwf.ua/about-wwf/about-wwf/
4. Програма дій «Порядок денний на XXI століття»: Ухвалена конференцією ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (Саміт «Планета Земля», 1992 р.): Пер. з англ. 2-ге вид. К.: Інтелсфера, 2000. 360 с.
5. Maneschi, A., & Zamagni, S. (1997). Nicholas Georgescu-Roegen, 1906-1994. *The Economic Journal*, *107*(442), 695–707. http://www.jstor.org/stable/2957794
6. Баландін О.К. Вернадський: життя, думка, безсмертя. – К., 1988
7. Термінологічно-понятійний словник. Соціальна політика і соціальна робота:. / [М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк]. – К.: МАУП, 2005. – 560 с. – Біб ліогр.: С. 483-511.
8. Концепція сталого розвитку України. *Світ*. 1997р.№12. с.5-7.
9. Solow R. M. Intergenerational Equity and Exhaustible Resources. Rev. Econ. Stud. 1974
10. *Шубравська О.* Сталий економічний розвиток: поняття і напрям досліджень. *Економіка України*. 2005. № 1.С. 36.
11. *Котикова О.І.* Зміст поняття сталого розвитку. *Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки*. 2007. № 12. С. 173.
12. Мельник Л. Методологія розвитку : монографія. Суми : Університетська книга, 2005. 604 с.
13. *Торкатюк В.І,* Бібік Н.В.. Сталий розвиток територій: Основні науково-теоретичні підходи до визначення та сутність поняття. *Бізнес-информ.* 2009. № 4. С. 127.

14. Долішній М.І. Роль стратегій соціально-економічного розвитку областей у реалізації сталого розвитку України. Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика сталого розвитку: принципи формування, механізми реалізації (збірник наукових праць). Випуск 5. НАН України. Інститут регіональних досліджень. Львів,2002.с.3-11

15. Руденко Л. Г. Сталий розвиток: пошук моделей сталого розвитку України. *Український географічний журнал*.1998.№1. с.11.

16. Білорус О., Мацейко Ю. Імператива сталого розвитку в епоху глобалізації. *Економічний часопис*XXI.2002.№3.

17. Хлобистов Є. В. Екологічна безпека трансформаційної економіки / Є. В. Хлобистов / РВПС України НАН України; відп. Дорогунцев С. І. - К: Агенство «Чорнобиль інтерінформ», 2004.- 336с.

18. Ватченко О.Б., Ільченко В.М.Виникнення та аналіз поняття «сталий розвиток». *Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії*: Зб. наук. пр. «Економічні науки». Дніпропетровськ. 2011. № 1.С. 64-68.

19. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика : монографія. Луцьк: Надстир'я. 2008. 528 с.

20. Пакулін С. Л., Пакуліна А. А. Управління сталим розвитком сучасного підприємства. *Траектория науки*. 2016. № 3(8). С. 201–217.

21. Сталий розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2018: колективна монографія / за ред. Хлобистова Є.В. Київ, 2018. 668 с. URL: https://books.google.com.ua/books?id=Kd6CDwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 02.12.2024).

22. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року» URL:. https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyy-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku (дата звернення: 02.12.2024).

23. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. №5/2015 URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015 (дата звернення 05.02.2024)

24. United Nations Industrial Development Organization *URL:* https://www.icao.int/about-icao/Pages/Invited-Organizations.aspx

*25.*Глобальні тенденції 2030: альтернативні світи. URL*:* https://www.dni.gov/files/documents/GlobalTrends_2030.pdf *(дата звернення: 24.11.2024).*

26. Пилипенко С.М. Стратегічне управління підприємством на засадах концепції сталого розвитку *Економіка та суспільство* Випуск # 21 / 2020

27. Сизоненко О.А. Механізм забезпечення сталого розвитку в системі управління металургійним підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 ; Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2009. 20 *с*

28. Степаненко Т.О. Теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*, 2020 Том 31 вип. 70 No 6. С. 135-141.

29. Гречко А.В., Очеретяна О.В. Дослідження еволюції наукової думки в аспектах визначення сутності поняття «сталий розвиток підприємства». *Підприємництво та інновації.* В. 15, 2020. С.37-41.

30. Teece D., Pisano G., Shuen A. Dynamic Capabilities and Strategic Management. *Strategic Management Journal*. 1997. Vol. 18, №7. P. 509–533.

31. Кузнецова І. *О.* Зерновий ринок України: історія створення та тенденціїрозвитку: монографія / І. О. Кузнецова. —Одеса : Поліграф, 2008. 198 с7, с. 140–170

32. Огієнко А. Сталий розвиток підприємства: сутність поняття, перспективи та перешкоди. MODELINGTHEDEVELOPMENTOFTHEECONOMICSYSTEMS“ *URL:* https://mdes.khmnu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/404/389

33. Кухарук А., Змітрович Д. Формування конкурентних переваг підприємства з урахуванням положень концепції сталого розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету.* 2015. Вип. 15. Ч. 2. С. 46–48.

34. Васильчук І.П. Оцінка діяльності корпорацій в контексті сталого розвитку. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 2. С. 39–44

35. Бурбело О,А, Носкова С.А. Оцінка економічної стійкості підприємства *Економіка і суспільство* Вип. 14 2018. С. 284-291.

36. Ящук Л.Б.Поводження з твердими полімерними відходами в Черкаській області. *Вісник Черкаського державного технологічного університету с.145- 153 URL:* https://chdtu.edu.ua/images/VisnTN/25.pdf

37. Статистичний щорічник України за 2023 рік *URL: https://www.ukrstat.gov.ua/*

38. Кривошей В.М., КривошейВ.М., ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ПАКУВАННЯ Продовольчі ресурси 2019, №13 с.95-105

39. Слабий В.Г. Директиви ЄС щодо циркулярної економіки в пакуванні. Мініреволюція чи еволюція? Мат. XIII науково-практичної конф. «Пакувальна індустрія» (25–26 вересня 2019 р., м. Київ). Київ, 2019. С. 5–9.

40. Нові технології та тренди: Надійність та безпека у використанні упаковки URL: https://alfapack-zahid.com.ua/blog/novi-tehnologii-ta-trendi-nadijnist-ta-bezpeka-u-vikoristanni-upakovki/

41. Луців А.Я. Аналіз сучасного стану підприємств таропакувальної галузі в Україні та виклики ринку *Економіка і суспільство URL:* https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3303/3228

42. Блокування кордону. *URL:* https://tsn.ua/ukrayina/blokuvannya-kordonu-na-yakih-punktah-propusku-skladna-situaciya-2529439.html

43. Піжук О.І. Стратегія підприємства: навчальний посібник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 390 с.

44. Пакулін С. Управління сталим розвитком сучасного підприємства. Електронний науковий журнал. 2016. № 8. С. 200–217. *URL:* http://nbuv.gov.ua/UJRN/trna_2016_2_3_5

45. Офіційний сайт ТОВ «АЛЬФА ФЛЕКС» *URL:* https://uk.alfa-flex.org/%D0%BD%D0%B0%D1%88%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%8F

Бібліографічна довідка

Марич Віталій Володимирович

Тема магістерської роботи:
«Управління виробничими підприємствами на засадах сталого розвитку»

Обсяг пояснювальної записки __73_ аркуша.

Кількість рисунків 16

Кількість таблиць 8

Графічний матеріал (слайди, плакати) 11 шт.

Рисунок 1.1 - Моделі економічного розвитку
Рисунок 1.2.- Історичні етапи становлення підходів до розвитку виходячи із поняття «сталий розвиток»
Рисунок 1.3 - Складники управління сталим розвитком виробничого підприємства
Рисунок 1.4 - Індикатори оцінки внутрішніх та зовнішніх показників забезпечення стійкості підприємства
Рисунок 1.5 – Індикатори оцінки внутрішніх та зовнішніх показників забезпечення стійкості підприємства
Рисунок 2.1 - Кредо компанії
Рисунок 2.2 – Вигляд термозбіжної плівки
Рисунок 2.3 – Вигляд ручка для пет пляшки
Рисунок 2.4- Організаційна структура підприємства,
Рисунок 2.5 – Динаміка чисельності працівників
Рисунок 2. 6– Сфери застосування полімерів
Рисунок 2.7 – Динаміка виробництва гумових та пластмасових виробів та іншої неметалевої продукції в Україні, млн. грн.
Рисунок 2.8 - Сучасні напрями розвитку пакування
Рисунок 2.9 – Карта розташування основних виробниківв гнучких полімерних матеріалів та м’якої упаковки в регіонах України

„_23___”___грудня_____2024___р.